

Załącznik do uchwały nr 131/XV/2015

Rady Gminy Żabia Wola z dnia 22.12.2015 roku

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY ŻABIA WOLA NA LATA 2015-2030

Żabia Wola, grudzień 2015 r.

Wykaz najczęściej używanych skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
MIR/MRR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (dawniej MRR)
MSP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
SIMIK	System Informatycznego Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RPO WM	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SWOT	Analiza czynników rozwojowych - mocnych i słabych stron podmiotu analizy oraz szans i zagrożeń wynikających z wpływu otoczenia.
UE	Unia Europejska
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
OMW	Obszar Metropolitalny Warszawy

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
1. Procedura opracowywania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030.....	4
2. Założenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030.....	4
Część I. Podstawowe informacje o Gminie Żabia Wola	9
1. Potencjał położenia geograficznego gminy, środowisko naturalne.....	9
2. Potencjał demograficzny.....	12
3. Infrastruktura techniczna.....	18
4. Infrastruktura społeczna.....	26
5. Potencjał rynku pracy.....	33
6. Potencjał gospodarczy.....	34
7. Aktywność i partycypacja społeczna.....	37
Część II. Uwarunkowania i problemy dalszego rozwoju Gminy Żabia Wola	39
1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju.....	39
2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju - ocena stanu istniejącego.....	42
3. Problemy wymagające podjęcia działań naprawczych.....	50
Część III. Cele rozwoju Gminy Żabia Wola	51
Generalny cel kierunkowy (wizja rozwoju) i cele strategiczne.....	51
Część IV. Strategiczne programy działań realizacyjnych Gminy Żabia Wola	53
1. Cele operacyjne i planowane zadania realizacyjne.....	53
2. Źródła finansowania.....	60
Część V. Spójność celów rozwoju Gminy Żabia Wola z zapisami dokumentów strategicznych szczebla krajowego i województwa mazowieckiego na lata 2014-2020(30)	61
1. Zgodność na poziomie krajowym.....	62
2. Zgodność na poziomie regionalnym i lokalnym.....	68
Część VI. Monitoring, kontrola i ocena efektów realizacji ustaleń strategicznych Gminy Żabia Wola	80
1. System wdrażania i monitorowania.....	80
2. Wskaźniki monitorowania procesu realizacji strategii.....	84

Wprowadzenie

1. Procedura opracowywania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030

Inicjatorem i koordynatorem działań mających na celu opracowanie **aktualizacji** Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 były władze samorządowe Gminy Żabia Wola. Praca podzielona została na trzy etapy: **etap przygotowania, etap diagnozowania i etap projektowania**. Urząd Gminy wraz z konsultantami odpowiedzialny był za zarządzanie procesem planowania, którego efektem stało się ostatecznie opracowanie zaktualizowanej wersji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030. W trakcie etapu diagnozowania przeprowadzona została analiza faktograficzna oraz jakościowa aktualnej sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej w gminie.

W trakcie etapu projektowania aktualizacji strategii zebrano, dokonano analizy problemów, celów operacyjnych i strategicznych i w końcu projektów i zadań związanych z dalszym rozwojem gminy. Zapoczątkowany opracowaniem niniejszego dokumentu proces strategicznego planowania rozwoju gminy będzie kontynuowany w przyszłości przy aktywnym udziale podmiotów publicznych oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

2. Założenia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030

Podokresy programowania: 2014-2020 i 2020-2030

Strategia rozwoju odpowiada kolejnemu okresowi programowania rozwoju na lata 2015-2030 z podziałem na dwa podokresy. Pierwszym podokresem są lata programowe 2014-2020. Dla tego podokresu przewiduje się opracowanie szczegółowego wykazu zadań i projektów realizacyjnych. Drugim są lata 2020-2030 – tu planuje się ogólniejszy zakres opracowania zadań realizacyjnych wskazanych w „Strategii” z wyszczególnieniem działań i określeniem instytucji oraz podmiotów realizujących i czasu realizacji.

Partnerstwo strategii rozwoju

Przygotowanie strategii rozwoju zaplanowano z udziałem partnerów społecznych. Do jej opracowania zostały zaproszone wszystkie zainteresowane strony – „Partnerzy Strategii”. Proces przygotowania strategii rozwoju charakteryzuje się „elastycznością” doboru i uczestnictwa partnerów społecznych w pracach nad tworzeniem strategii rozwoju – w zależności od potrzeb właściwych poszczególnym etapom prac.

Cele Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030:

- Opracowanie dokumentu, który będzie służył władzom gminy oraz partnerom społecznym do realizacji zamierzeń w ramach wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.
- Uzyskanie akceptacji społecznej dla wykazanych w strategii zamierzeń.
- Umożliwienie aplikacji o środki zewnętrzne – w tym głównie z programów Unii Europejskiej.

Zakres strategii

Strategia ma na celu wybór strategicznych i operacyjnych kierunków działań (celów strategicznych i operacyjnych) oraz wskazanie konkretnych zadań/projektów służących realizacji przyjętej długookresowej wizji rozwoju gminy. Oznacza to, że do programu wpisane będą zadania realizowane nie tylko przez Gminę Żabia Wola, ale i przez inne uczestniczące w programie podmioty (w tym reprezentowane przez partnerów strategii). Dla wyraźnej identyfikacji celów projektów, a później pomiaru osiągniętych rezultatów zakłada się stosowanie wskaźników jak dla zatwierdzonego w lutym 2015 r. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz innych programów operacyjnych.

Zasady finansowania strategii:

W części realizacyjnej „Strategii” zakłada się przyjęcie projektów co do których będzie możliwe określenie sposobu finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego (najczęściej na zasadzie refinansowania kosztów) - zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej. Dotyczy to projektów wnioskowanych przez jednostki budżetowe, partnerów instytucjonalnych i prywatnych. Wszystkie planowane koszty projektów proponowanych do przyjęcia w dokumencie proponuje się wyrażać w formie wartości brutto. Zakłada się wysokość dofinansowania środkami z UE maksymalnie ok. 80% wartości kosztów kwalifikowanych (w zależności od programu operacyjnego).

Otwartość strategii rozwoju:

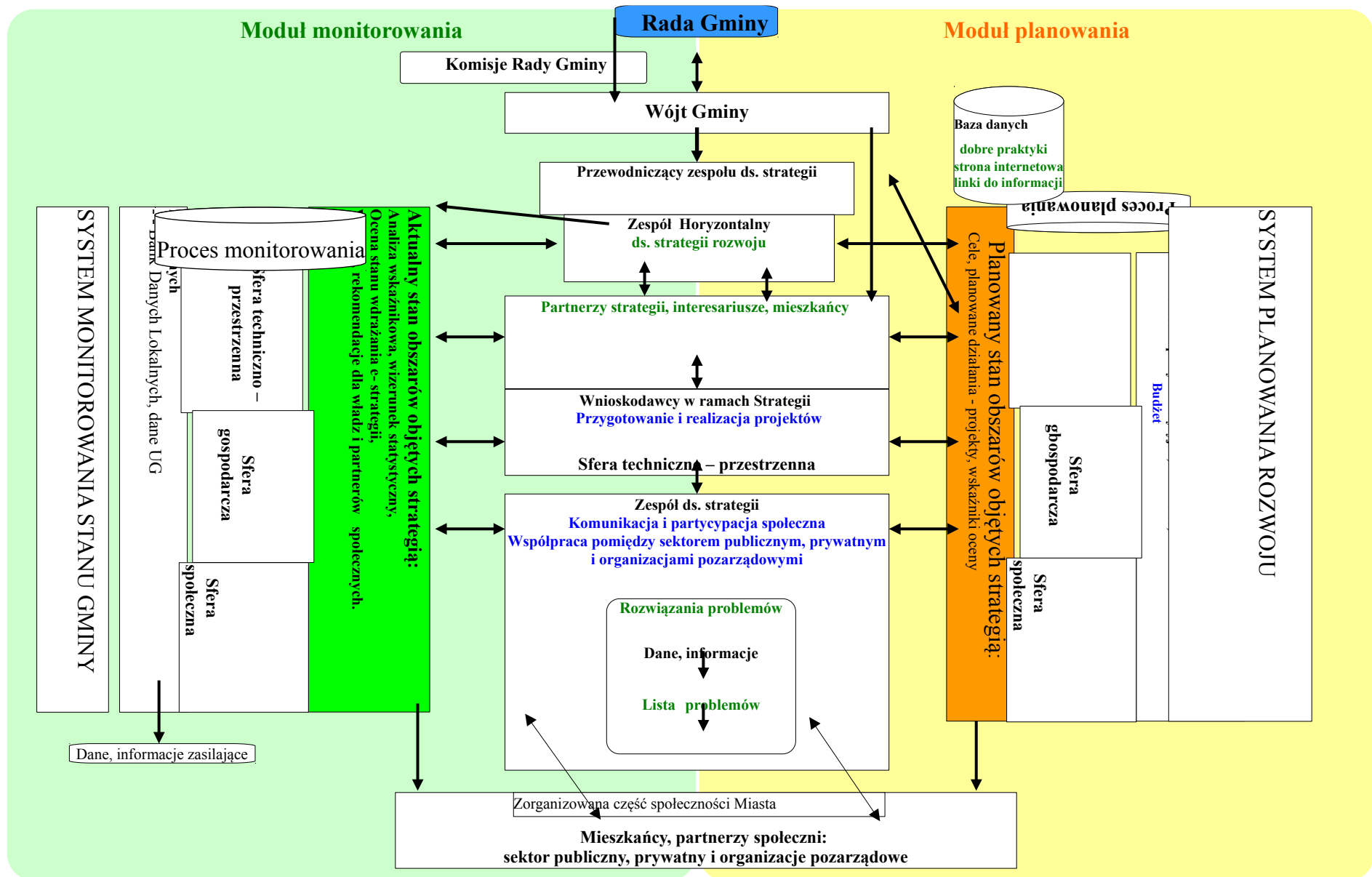
Przyjęto otwartą formułę przygotowywanej strategii rozwoju tj. z możliwością korekt różnych jej elementów w trakcie realizacji. Wynika to z prawdopodobnej konieczności dokonywania częstej aktualizacji „Strategii” już po jej przyjęciu ze względu na względnie długi okres programowania i przewidywaną zmienność uwarunkowań na poziomie krajowym, regionalnym a nawet lokalnym.

Działania i zadania przy opracowaniu i wdrażaniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030

Etapy przygotowania i realizacji Strategii	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ WOBEC PRZEDSTAWICIELI PARTNERÓW SPOŁECZNYCH: – sektor biznesu – sektor publiczny – organizacje pozarządowe – pozostali Mieszkańcy	ROLA WŁADZ GMINY		ZADANIA URZĘDU GMINY		SPOSÓB ODDZIAŁYWANIA NA OTOCZENIE
		WÓJT GMINY	Rada Gminy	Odpowiedzialni za komunikację społeczną	Pozostali urzędnicy	
Diagnozowanie stanu Gminy, identyfikowanie problemów. Opracowywane raporty o stanie gminy.	– Dostęp do informacji diagnostycznych o stanie gminy w formie pisemnych raportów i danych prezentowanych na stronie internetowej – Udział w warsztatach diagnostycznych – Udział w zebraniach Zespołu Horyzontalnego – Wyrażanie opinii poprzez ankiety	– Wyznaczanie komórek i osób odpowiedzialnych za komunikację społeczną i działania PR – Wyznaczanie celów w zakresie komunikacji społecznej i działań PR – Ustalanie zakresu, form i harmonogramu działań komunikacji społecznej i działań PR – Przygotowywanie projektów uchwał w sprawach zakresu, trybu i terminów opracowywania programu – Przyjmowanie raportów – Przyjmowanie i weryfikowanie projektów programu	– Podejmowanie uchwał w sprawach zakresu, trybu i terminów opracowywania Strategii – Akceptowanie raportów – Akceptowanie Strategii	– Prowadzenie bazy danych o partnerach społecznych i realizowanych z ich udziałem działań w ramach Strategii – Utrzymywanie i aktualizowanie strony internetowej – Utrzymywanie kontaktu drogą internetową z mieszkańcami – Przygotowywanie harmonogramów bieżących działań w zakresie komunikacji – Realizacja działań zgodnie z harmonogramem – Zapewnianie warunków technicznych i lokalowych do spotkań – Opracowywanie wyników spotkań i konsultacji – Przygotowywanie materiałów dla mediów	– Współpraca przy opracowywaniu harmonogramów bieżących działań w zakresie komunikacji – Współpraca merytoryczna przy realizacji bieżących działań w zakresie komunikacji zgodnie z zakresem swojej odpowiedzialności – Przygotowywanie informacji i artykułów specjalistycznych oraz prezentacji multimedialnych zgodnie z zakresem swojej odpowiedzialności	– Udostępniane informacji o stanie Gminy i jego walorach w ofercie na stronie internetowej – Publikacje w prasie lokalnej i ogólnopolskiej – Prezentacja gminy i jej oferty w zewnętrznych bazach danych i portalach internetowych

<p>Planowanie celów, rezultatów i działań Strategii Aktualizowane Strategii i WPI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp do informacji o planach i koncepcjach władz gminy - Udział w konsultowaniu i opiniowaniu projektów przygotowywanych przez władze gminy prezentowanych na stronie internetowej - Udział w warsztatach planistycznych - Udział w zebraniach Forum Partnerów Strategii (opcjonalnie) 			<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowywanie i udostępnianie prezentacji multimedialnych - Organizowanie wizyt studialnych - Inicjowanie wspólnych przedsięwzięć pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi - Organizowanie konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację programów społecznych zgodnych ze strategią 		
<p>Przygotowanie projektów i zadań do realizacji Opracowane projekty. Aplikacje o zewnętrzne źródła finansowania, np. UE 2014-2020.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udział w pracach zespołów projektowych i zadaniowych 					
<p>Realizacja projektów i zadań Zrealizowane zadania i osiągnięte wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udział w realizacji projektów i zadań 					
<p>Monitorowanie realizacji Strategii Baza danych z danymi zasilającymi, raporty z danymi o osiągniętych wskaźnikach, wnioski i rekomendacje do dalszych działań</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dostęp na stronie internetowej do raportów i wniosków z możliwością zgłoszenia (w standaryzowanej formie) swoich ocen i opinii, - Publikacje w mediach - Biuletyny - Spotkania z mieszkańcami 					

System planowania i wdrażania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015- 2030

Część I. Podstawowe informacje o Gminie Żabia Wola

Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Gminy Żabia Wola – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju gminy

Celem niniejszego rozdziału jest próba uchwycenia najważniejszych problemów rozwoju Gminy Żabia Wola na podstawie analizy danych dotyczących wybranych aspektów sytuacji społeczno-gospodarczej. Rozdział ten nie jest pełnym przeglądem sytuacji społeczno-gospodarczej, a dotyczy jedynie wybranych dziedzin życia gminy. Zamiarem autorów nie było szczegółowe opisanie stanu gminy, lecz ukazanie kluczowych z punktu widzenia procesów rozwoju, różnych aspektów sytuacji społeczno-gospodarczej (tj. trendów demograficznych, infrastrukturalnych i gospodarczych), które mają wpływ na kształtowanie polityki władz gminy.

1. Potencjał położenia geograficznego gminy, środowisko naturalne

Położenie i obszar

Gmina Żabia Wola położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie grodziskim, w odległości 30 km od Warszawy, przy trasie krajowej nr 8 wiodącej w kierunku Wrocławia i Katowic, tzw. trasa katowicka. Graniczy z gminami: Radziejowice (od zachodu), Mszczonów (od strony południowo-zachodniej), Nadarzyn (od strony wschodniej) i Grodzisk Mazowiecki (od strony północnej). Ogólna powierzchnia gminy wynosi 10 561 ha, z czego użytki rolne stanowią 7135 ha, czyli 67,6% (faktycznie użytkowane w produkcji rolniczej stanowią ok. 30%), zaś lasy i grunty leśne (22,4%). Na terenie gminy znajduje się 41 wsi podzielonych na 32 sołectwa.

Struktura funkcjonalna

Gmina Żabia Wola jest gminą wiejską, do niedawna głównie rolniczą. Na jej terenie nie występują zwarte obszary przemysłowe. Obszar Gminy Żabia Wola, mimo rolniczych tradycji, charakteryzuje się niską przydatnością do celów wysokotowarowej produkcji rolnej, bowiem przeważają grunty o niskiej bonitacji gleb i małe obszary gospodarstwa rolne. Można szacować, iż ok. 70% gospodarstw domowych zalicza się do gospodarstw rolnych, ale jednocześnie tylko dla 7% ogółu z nich praca w rolnictwie stanowi główne źródło utrzymania. Stąd też, rolnictwo traci swoje dotychczasowe znaczenie na rzecz szybko rozwijających się funkcji mieszkaniowych i gospodarczych. Jest ona bowiem postrzegana jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, ze względu na walory przyrodnicze, przystępne ceny gruntów budowlanych i relatywnie dobre skomunikowanie z Warszawą i innymi sąsiednimi miastami (miejsca pracy) oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 8 (szybki wzrost liczby podmiotów gospodarczych). Tradycyjnie obszar Gminy Żabia Wola wchodzi w skład terenów zaplecza lokalnego ruchu rekreacyjno-turystycznego Warszawy. Według koncepcji polityki przestrzennego rozwoju zagospodarowania kraju Gmina Żabia Wola wraz z całym powiatem grodziskim leży w obszarze strefy przyspieszonego rozwoju

stymulowanego przez procesy integracji Polski z Unią Europejską. Ponadto gmina położona jest bezpośrednio pomiędzy Warszawą a Łodzią. Przewidywane w perspektywie lepsze powiązanie tych ośrodków i utworzenie obszaru dwubiegunowej aglomeracji ma zwiększyć ich potencjał do poziomu liczącego się w skali europejskiej. Według ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego Gmina Żabia Wola leży w obszarze metropolitalnym stolicy. Obszar ten zamyka się tzw. dużą obwodnicą Warszawy, od zachodniej strony stolicy zamykającej się drogą krajową nr 50. W polityce przestrzennej województwa mazowieckiego zakłada się że cała Gmina Żabia Wola ma znaleźć się w zasięgu bardzo silnej presji aglomeracji warszawskiej.

Gmina posiada wieloletnie tradycje osadnictwa rekreacyjnego (letniskowego), jednak obserwuje się obecnie silną presję właścicieli na przekształcanie ich w działki budowlane (domy mieszkalne całoroczne). Posiada też atrakcyjne tereny inwestycyjne położone w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 8 w miejscowościach: Siostrzeń, Przeszkoda, Żabia Wola, Nowa i Stara Bukówka, Oddział, Słubice. Na tych terenach można lokalizować obiekty produkcyjne, składowo-magazynowe, obiekty biurowe oraz bazy i zaplecza techniczne, których uciążliwość dla mieszkańców i środowiska przyrodniczego nie wykracza poza granice działki. Obsługa tych terenów odbywać się będzie poprzez układ dróg zbiorczych z dostępnością do drogi krajowej nr 8 za pośrednictwem bezkolizyjnych węzłów komunikacyjnych: wiaduktów, przejazdów gospodarczych, kładek dla pieszych, zgodnie z koncepcją przystosowania tej drogi do parametrów drogi ekspresowej.

Gmina Żabia Wola, położona jest w obszarze metropolitalnym Warszawy, jej część od strony północno-wschodniej jest wręcz włączona w obręb aglomeracji warszawskiej, której silne oddziaływanie w dużej mierze decyduje o kierunku rozwoju gminy. W Gminie Żabia Wola postępuje więc ograniczenie zagospodarowania rolniczego, a głównym kierunkiem rozwoju jest obsługa wzrastających potrzeb usługowo-produkcyjnych oraz mieszkaniowych w ścisłej korelacji z utrzymaniem i rozwojem funkcji przyrodniczo-rekreacyjnych. W strukturze przestrzennej wybranych terenów, zwłaszcza wzdłuż dróg krajowych dominować mają tereny o przewadze funkcji produkcyjno-usługowo-składowych.

Tym przemianom struktury funkcjonalnej towarzyszą aktywne działania władz Gminy Żabia Wola na rzecz poprawy stanu wyposażenia w urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz społecznej, które przyczyniają się do podnoszenia atrakcyjności lokalizacyjnej dla nowych mieszkańców i przedsiębiorców. Gmina aktywnie poszukuje dodatkowych środków finansowych na realizację inwestycji infrastrukturalnych, w tym przede wszystkim z funduszy pomocowych Unii Europejskiej. Skorzystała już z funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych, a obecnie czyni starania o pozyskanie kolejnych środków z funduszy strukturalnych w latach 2014-2020. Gmina posiada jeszcze jeden atut, jakim jest aktualny Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, uchwalony przez Radę Gminy w 2000 roku.

Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe

Gmina Żabia Wola stanowi obszar o dobrze zachowanym i mało przekształconym środowisku przyrodniczym zachowującym zdolność utrzymania równowagi biologicznej. Lasy i grunty leśne zajmują ponad 1/5 ogólnej powierzchni gminy. Na powierzchni 317 ha wydzielony został rezerwat leśny „Skulski Las”. Ochroną objęto kompleks lasów liściastych, lęgowych oraz wyspowo występujący buk poza granicami zasięgu zwartego. Wydzielony został również rezerwat pod nazwą „Skulskie Dęby” o powierzchni 30,07 ha. Ochroną objęto 200-letni starodrzew dębowy naturalnego pochodzenia. Występuje różnorodność flory i fauny, a także gatunki chronione i rzadko spotykane (rzęsorek rzeczek i szczeżuja spłaszczone) ginące i zagrożone. Gmina posiada bogate zasoby wód powierzchniowych. Mają tu swój początek rzeki: Utrata sklasyfikowana w III klasie czystości i rzeka Pisia Gągolina sklasyfikowana w I klasie czystości. Przez teren Gminy przepływają także rzeki: Mrowna (III klasa czystości), Pisia Tuczna (wody pozaklasowe), Rokitnica Stara (wody pozaklasowe). Rzeki te płyną w naturalnych warunkach i posiadają ogromne zdolności samooczyszczania.

Na terenie gminy znajdują się obszary źródliskowe rzek: Mrowna (w miejscowości Żelechów), Pisia Tuczna (stawy w Petrykozach), Utrata (w Pieńkach Zarębskich, w pobliżu rezerwatu „Skulski Las”), Rokitnica Stara (między wsią Siostrzeń i wsią Władysławów, w pobliżu kompleksu leśnego „Musuły”), dopływ Pisi Tucznej (łączy się z Pisią Tuczna poza granicami gminy).

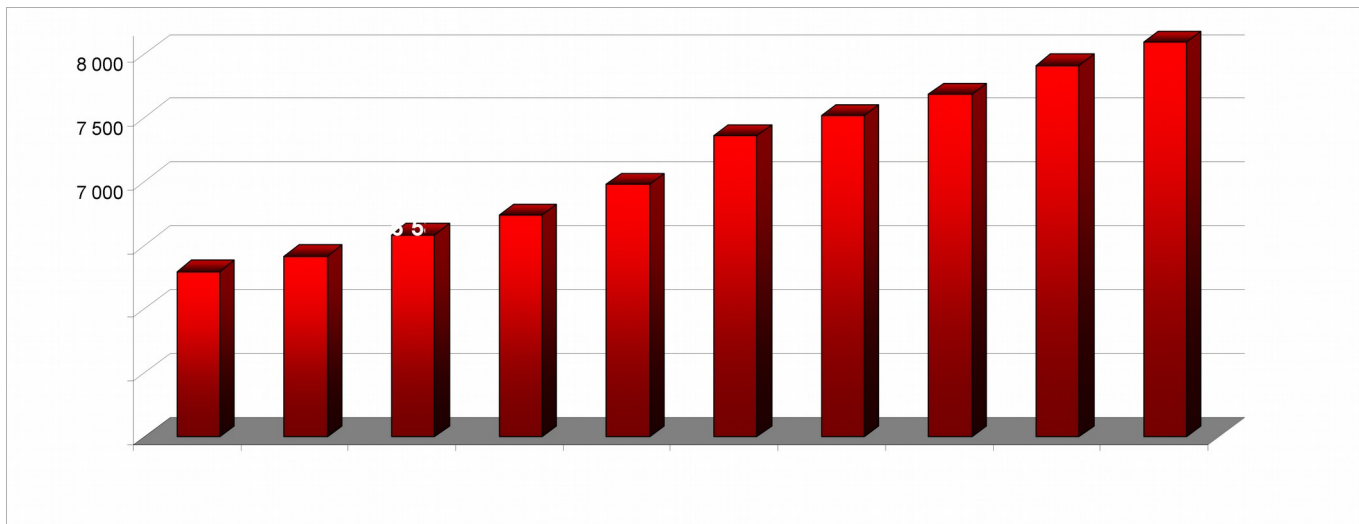
Doliny rzeczne z przyległymi lasami tworzą korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym i nie powinny być przegradzane i zabudowywane. Brak jest naturalnych dużych zbiorników wodnych. Na terenie Gminy występują zespoły zieleni parkowej o charakterze zabytkowym w miejscowości: Grzmiąca, Osowiec, Ojrzanów, Petrykozy, Grzymek, Żabia Wola, Grzegorzewice.

Na terenie gminy nie występują źródła zanieczyszczeń punktowych o dużym zasięgu. Funkcjonują jednak obiekty mogące pogarszać stan środowiska w bezpośredniej ich bliskości, tj. stacje paliw w Przeszkodzie i w Hucie Żabiowskiej, stacje bazowe telefonii komórkowej w Hucie Żabiowskiej i w Petrykozach, zamknięte składowisko odpadów w Petrykozach, zakłady betoniarskie w Bartoszówce, przedsiębiorstwo Finco Stal. Z kolei, do najważniejszych liniowych źródeł zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego zaliczyć należy: drogi krajowe nr 8 i nr 50 o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodowego (hałas, zanieczyszczenia komunikacyjne - metale ciężkie: ołów, kadm, metale szlachetne: platyna, pyły, dwutlenek węgla oraz węglowodory cykliczne oraz inne uciążliwości - drogi stanowią rodzaj bariery ekologicznej, ograniczającej migrację zwierząt), linia kolejowa CE 20 Łowicz-Łuków (hałas, bariera ekologiczna) oraz linia energetyczna 110 kV (pole elektromagnetyczne niejonizujące, powodujące zbieranie się cząsteczek pyłowych). Natomiast obszarowe źródła zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego to przede wszystkim zanieczyszczenia biologiczne powstające na skutek nadmiernego nawożenia oraz bakteriologiczne pochodzące ze ścieków komunalnych odprowadzanych nielegalnie do wód gruntowych (nieszczelne szamba), a także zrzutów ścieków wprost do cieków wodnych.

2. Potencjał demograficzny

Według danych GUS (dot. osób zameldowanych) na dzień 31 grudnia 2014 roku w Gminie Żabia Wola zamieszkiwało 8091 osób.

Wykres 1: Liczba mieszkańców Gminy Żabia Wola w latach 2005-2014

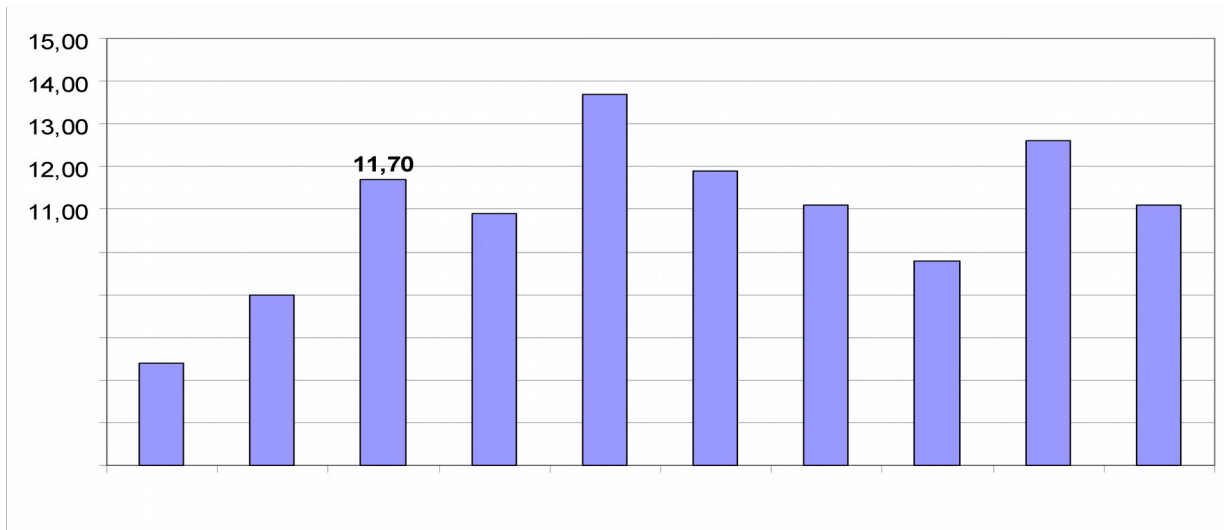
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba mieszkańców Gminy Żabia Wola w ostatnich kilkunastu latach szybko rosła, a było to szczególnie zauważalne w okresie 2008-2014. W roku 2014 odnotowano, według danych GUS, wzrost liczby mieszkańców do poziomu ponad 8000 osób. W roku 2014 liczba mieszkańców gminy była aż o 13,1% wyższa niż w roku 2008. Należy podkreślić, iż dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców Gminy Żabia Wola w sposób istotny różnią się od stanu faktycznego. Urząd Gminy szacuje liczbę mieszkańców w granicach 8600 osób i jest to liczba najbardziej zbliżona do stanu faktycznego. Wskazują na to również szacunki oparte o liczbę mieszkań w gminie nawiązujące do wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011. Tak duża rozbieżność pomiędzy danymi GUS a stanem faktycznym wynika z kilku nakładających się na siebie przyczyn. Wymienić tu trzeba przede wszystkim swoistą niechęć, rozpowszechnioną wśród nowych mieszkańców, do meldowania się w Gminie Żabia Wola. Zaistniała sytuacja ma poważne konsekwencje dla rozwoju i warunków życia w gminie. Przy takiej skali zjawiska (ok. 10% faktycznych mieszkańców nie jest tu zameldowanych) następuje zasadniczy ubytek dochodów budżetu gminy z tytułu udziału gminy w podatku od dochodów osób fizycznych. Niemeldujący się tu mieszkańcy zdają się nie być świadomymi związku między wpływami finansowymi do budżetu gminy pochodzącymi z ich podatków, a możliwościami zaspakajania ich podstawowych potrzeb przez lokalne władze samorządowe. Sytuacja ta jest tym bardziej niepokojąca, że potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej w Gminie Żabia Wola w zasadzie należałoby oceniać biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców oficjalnie zameldowanych. Rozbieżności w tym względzie najlepiej pokazuje fakt, iż spośród ogółu dzieci uczących się w tutejszych szkołach podstawowych ok. 7-10% nie jest zameldowanych w Gminie Żabia Wola. O zwiększaniu się liczby

mieszkańców gminy decyduje relatywnie wysoki przyrost (a nie ubytek) naturalny oraz dodatnie saldo migracji.

Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Gminy Żabia Wola w roku 2014 jest nieznacznie niższy (lecz wciąż względnie wysoki) od analogicznych danych z lat wcześniejszych. Średnio w 2006 roku na 1000 mieszkańców odnotowano tu 9 urodzeń żywych, zaś w 2010 roku 11,9.

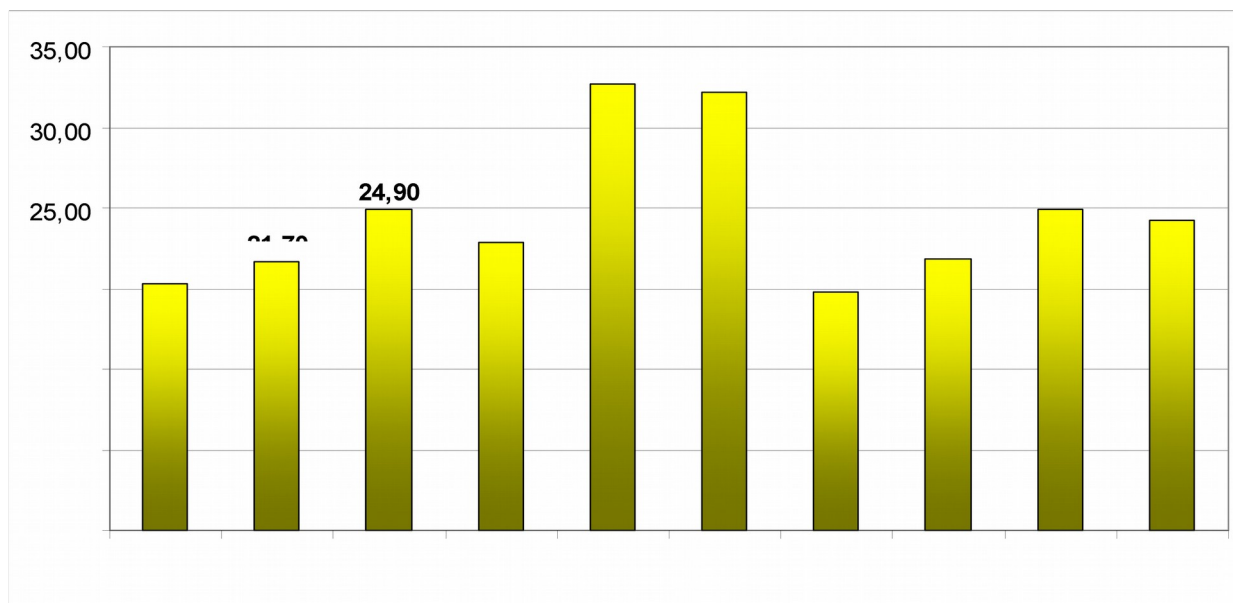
Wykres 2: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Gminy Żabia Wola w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2006-2014 gminę charakteryzuje stabilny poziom dodatniego salda migracji. Jest to zjawisko niezwykle korzystne dla gospodarki gminy. Do gminy przybywają głównie ludzie młodzi, którzy znajdują pracę w Grodzisku Mazowieckim, Jankach lub Warszawie i jej okolicach. Istotnym czynnikiem przyciągającym nowych mieszkańców jest dynamicznie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe w Gminie Żabia Wola oraz bezpośrednie sąsiedztwo Grodziska Mazowieckiego oraz ww. ośrodków. Istotna wydaje się bliskość i dostępność obiektów infrastruktury, w tym dużych centrów handlowych znajdujących się w niewielkiej odległości od gminy. To znacząco zwiększa atrakcyjność obszaru gminy, szczególnie dla ludzi młodych. Biorąc pod uwagę odnotowywany wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego oraz dodatnie saldo migracji przy utrzymującym się dużym zainteresowaniu osiedlaniem na obszarze gminy, tendencja zwiększania liczby mieszkańców wydaje się tu zjawiskiem trwałym. Pod tym względem Gmina Żabia Wola prezentuje się bardzo dobrze nawet na tle innych ośrodków podwarszawskich. Jest to wyraźny sygnał dla władz gminy, które muszą sformułować określoną politykę rozwoju gminy uwzględniającą problemy ludzi młodych, rozpoczynających życie zawodowe i szukających swoich szans życiowych właśnie w okolicy Warszawy.

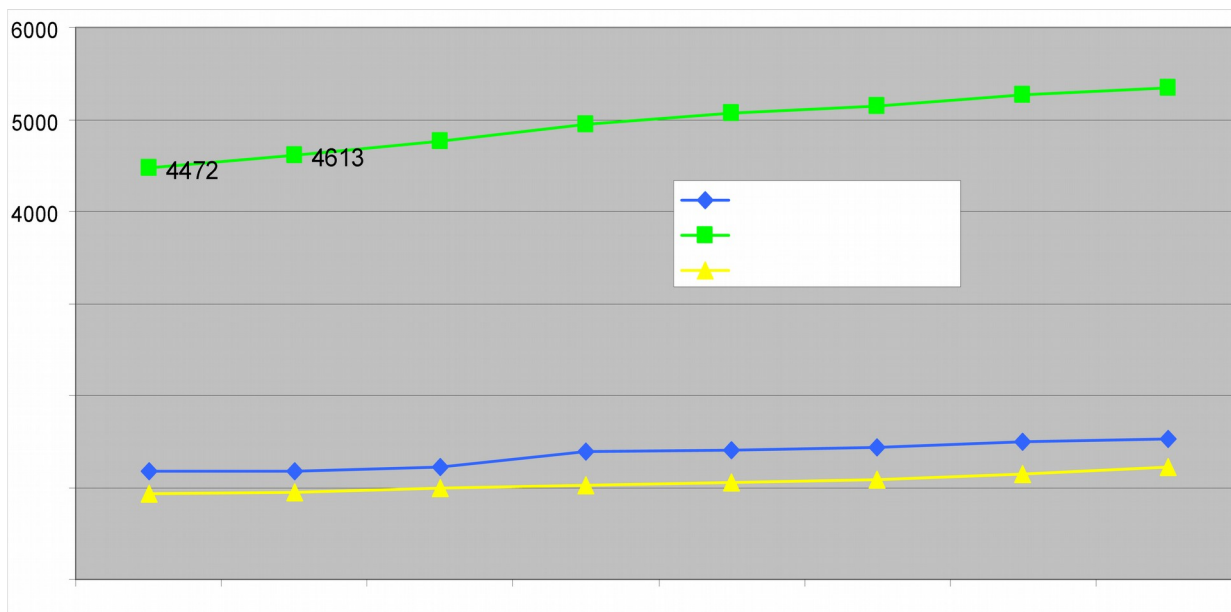
Wykres 3: Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Żabia Wola w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z czynników mających wpływ na tak dużą skalę migracji do gminy jest także otwarty i zróżnicowany profil gospodarczy, oparty na potencjale wielu małych i średnich przedsiębiorstw, małych zakładów usługowych i handlowych, które szybko i elastycznie reagują na zmiany na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Analizując wskaźniki migracji w Gminie Żabia Wola można postawić tezę, iż teren gminy jest bardzo dobrym miejscem do osiedlania się. Zjawisko występowania dużego dodatniego salda migracji jest wspólne dla obszarów wokół Warszawy (OMW). W większości innych gmin powiatu grodziskiego wskaźniki migracji także są dodatnie. Cały powiat jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkania dla osób przybywających do pracy w Warszawie z innych części Polski. Wysoka, dodatnia migracja powoduje jednak także niebezpieczeństwa związane z rozwojem Gminy Żabia Wola. Chodzi głównie o wspomniane już wyżej niedobory w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej zapewniającej podstawowy standard życia mieszkańców. Większa liczba osób to większe natężenie ruchu na ulicach, większa liczba dzieci objętych obowiązkiem szkolnym, to większe problemy z odprowadzaniem ścieków i odpadów stałych itp. Bez inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej można się spodziewać w najbliższych latach postępującej degradacji środowiska naturalnego oraz znacznego obniżenia standardu życia w gminie.

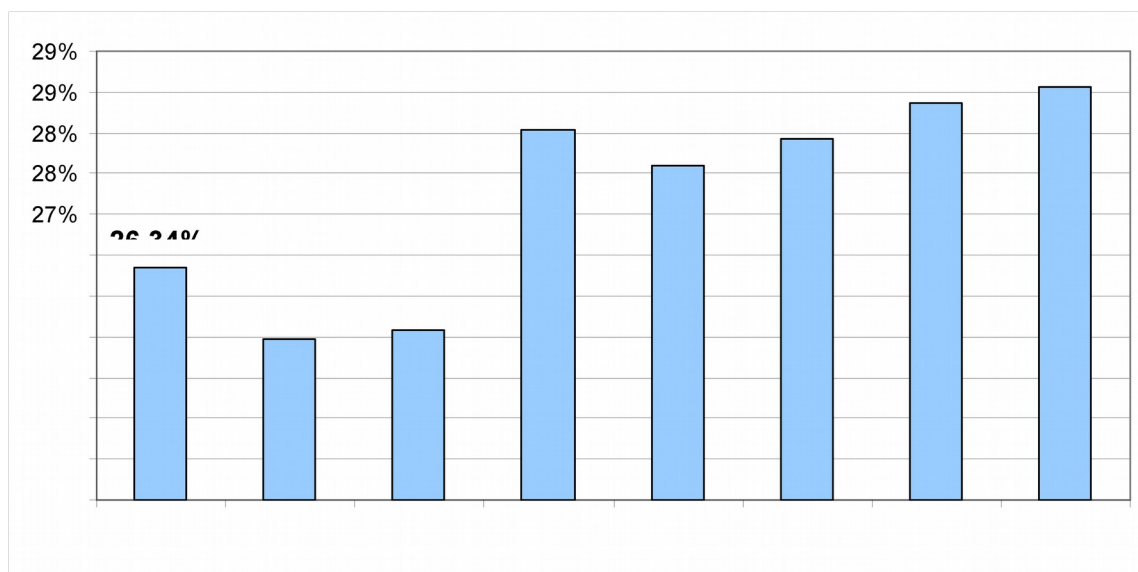
Wykres 4: Ludność Gminy Żabia Wola wg ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

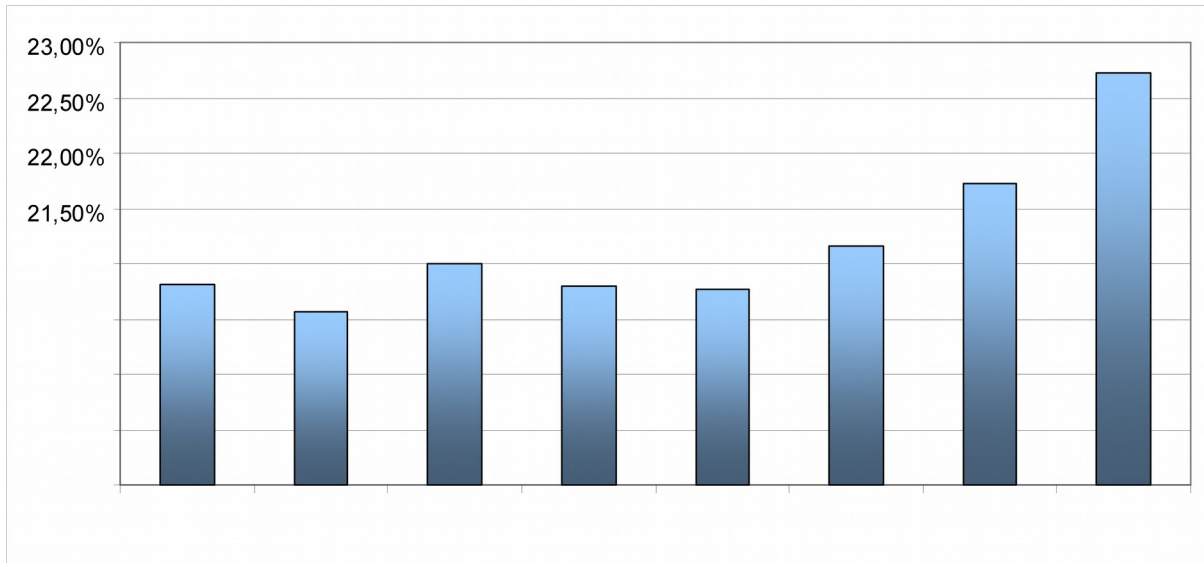
Dane przedstawione na Wykresie 4 prezentują potencjał Gminy Żabia Wola z punktu widzenia struktury ekonomicznych grup wieku mieszkańców w latach 2007-2014. W okresie tym liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym rosła nieznacznie wolniej (o 29,7%) niż liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (30,5%). Liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrosła o 19,6%. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym systematycznie maleje w latach 2007-2014, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Jednak skala tego spadku jest tu niewielka i wynika głównie z bezwzględnego wysokiego przyrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 5 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 6: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2007-2014)

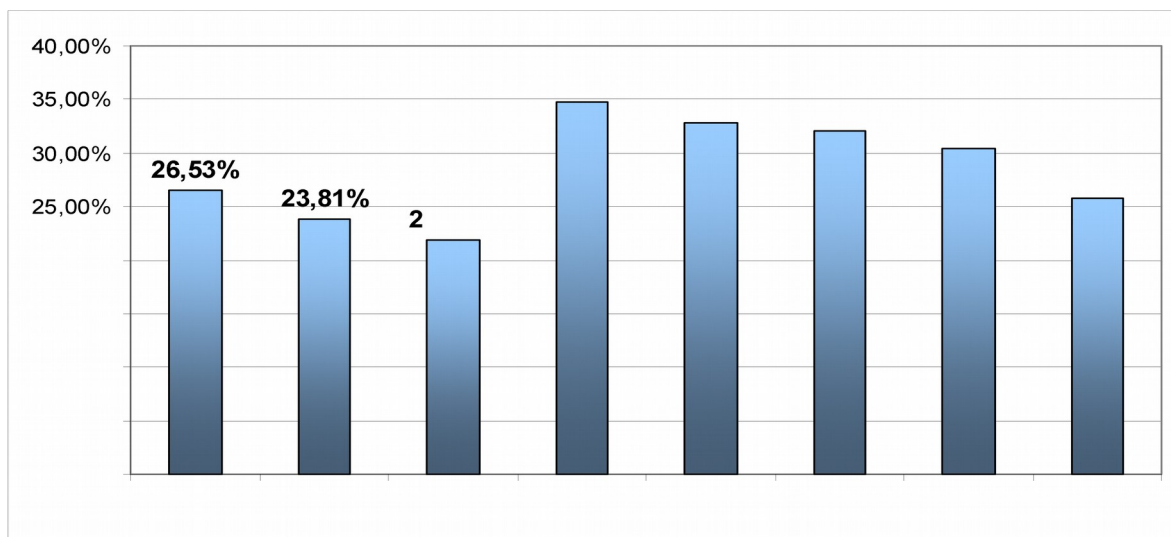

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym (miara demograficznej starości) kształtowała się z Gminie Żabia Wola w latach 2007-2014 na względnie stałym poziomie. Pomimo, iż bezwzględna liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie w badanym okresie, to przyrost ten jest niwelowany w całości przyrostem liczby osób w wieku produkcyjnym. Można stwierdzić, że w latach 2007-2014 ludność Gminy Żabia Wola postarzała się we względnie umiarkowanym stopniu, co w skali całego kraju i województwa jest zjawiskiem świadczącym o pozytywnych trendach demograficznych i społeczno-gospodarczych w gminie.

Wskaźnik perspektywiczności populacji (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym) utrzymuje się na względnie stałym poziomie w latach 2010-2013, ale w roku 2014 dość wyraźnie maleje. Jest to zjawisko niekorzystne, gdyż pokazuje jak bardzo w ujęciu perspektywnym może starzeć się populacja Gminy Żabia Wola.

Wykres 7: Wskaźnik perspektywiczności populacji Gminy Żabia Wola (przewaga procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym nad ludnością w wieku poprodukcyjnym w latach 2007-2014)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Żabia Wola jest wyraźnym liderem pod względem poziomu wskaźników perspektywności populacji w powiecie grodziskim. Na tle całego województwa mazowieckiego (gminy wiejskie) Żabia Wola również wyróżnia się pozytywnie pod względem struktury demograficznej. Niewątpliwie wpływ na to ma bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą oraz wynikające stąd korzystne uwarunkowania demograficzne (zwłaszcza wysoki dodatni wskaźnik migracji). Taki stan sprzyjać będzie rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy. Związane to jest z koniecznością zapewnienia dostępu nowym mieszkańcom do niezbędnej infrastruktury społecznej (szkoły, przedszkola, biblioteki) oraz technicznej (zwłaszcza kanalizacja, wodociągi i drogi lokalne).

3. Infrastruktura techniczna

System komunikacyjno-transportowy

Za podstawowe elementy w zakresie komunikacji w gminie uznaje się układ dróg krajowych, który tworzą:

- droga krajowa nr 8 relacji Warszawa – Wrocław (dwujezdniowa o ograniczonej dostępności, z jednym bezkolizyjnym wiaduktem w Hucie Żabiowskiej traktowanym jako dwupoziomowe skrzyżowanie drogi krajowej z drogami powiatowymi 1505W i 1518W). Szerokość tej drogi w liniach rozgraniczających wynosi ok. 40m. Aktualna nieprzekraczalna linia zabudowy wynosi 20m od linii rozgraniczającej drogę na terenie zabudowanym i 40m poza terenem zabudowy;
- droga krajowa nr 50 relacji Żyrardów – Grójec (ogólnodostępna). Szerokość pasa drogowego w stanie istniejącym wynosi tu 15-16m, szerokość jezdni – 6m. Średniodobowe natężenie ruchu na tej drodze wynosi 1200 p.u. Aktualna nieprzekraczalna linia zabudowy wynosi tu 10m od linii rozgraniczającej drogę na terenie zabudowanym, 25m poza terenem zabudowy;

- Drugą kategorię stanowi droga wojewódzka Many – Piotrkowice - Chudolipie nr 876. Droga ta (w połączeniu z fragmentem drogi powiatowej nr 2861W prowadzącym od dzielnicy przemysłowej Mszczonowa) stanowi bardzo ważny, alternatywny w stosunku do drogi krajowej nr 50 ciąg komunikacyjny. Szczególnie w połączeniu z fragmentem drogi powiatowej nr 2861W. Odcinek tej drogi Piotrkowice - Many na terenie gminy posiada nawierzchnię asfaltową, odcinek Piotrkowice – Chudolipie posiada nawierzchnię asfaltową o szerokości jezdni 5m w odcinkach węższych i 6m w odcinkach szerszych.
- Trzecią kategorię stanowi sieć dróg powiatowych zapewniających powiązanie z centrum powiatu tj. z Grodziskiem Mazowieckim oraz sąsiednimi gminami Mszczonowem i Tarczynem.

Tranzyt

Przez teren gminy odbywa się ruch tranzytowy w kierunkach wschód - zachód drogami krajowymi nr 8 i 50. Także linia kolejowa znajdująca się w północnej części gminy ma przebieg równoleżnikowy. Ruch poprzeczny ma charakter lokalny. Z wyjątkiem obszarów położonych na północ od drogi krajowej nr 8 natężenie ruchu jest nieznaczne.

Komunikacja indywidualna

a) samochodowa:

Komunikacja samochodowa odbywa się drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi oraz gminnymi i pozostałymi. Gmina ma bardzo dobre połączenie z Warszawą (do centrum 40 km drogą krajową nr 8 na wschód), z Grodziskiem Mazowieckim (10 km drogą powiatową na północ), z Mszczonowem (10 km drogą krajową nr 50 na północny zachód lub drogą krajową nr 8 na zachód), z Żyrardowem (ok. 20 km droga krajowa nr 50 na zachód), z Tarczynem (15 km na wschód drogą wojewódzką nr 876) i Grójcem (20 km na wschód drogą krajową nr 50).

Na terenie gminy znajdują się dwie stacje benzynowe (w miejscowościach Przeszkoda i Huta Żabiowska).

b) rowerowa:

Rower jest podstawowym środkiem komunikacji dla dużej liczby mieszkańców Gminy Żabia Wola. Duża liczba turystów odwiedza gminę właśnie na rowerach. Wzdłuż większości dróg istnieją wyjeżdżone „przedepły” rowerowe. Wzdłuż wielu dróg ruch rowerowy odbywa się poboczem drogi, albo z braku pobocza zewnętrzną krawędzią drogi. Przy wzrastającym natężeniu ruchu samochodowego taki stan rzeczy będzie powodował wzrost liczby wypadków.

Komunikacja zbiorowa:

a) Komunikacja PKS:

Na terenie Gminy Żabia Wola działa PKS Grodzisk Mazowiecki, który realizuje kursy relacji Grodzisk Mazowiecki - Grzegorzewice/ Grzegorzewice - Grodzisk Mazowiecki. Kursy relacji Grodzisk Mazowiecki - Zaręby/ Zaręby Grodzisk Mazowiecki odbywają się w ramach linii komunikacyjnej miejskiej nr 2. Przystanki PKS znajdują się w każdej miejscowości, przez którą

wyznaczona jest trasa przejazdu. Do 2010 roku działał PKS Żyrardów i PKS Mszczonów, który obsługiwał kursy do Warszawy. Powiązania komunikacyjne ze Stolicą realizowane są przez firmę prywatną, która obsługuje m.in. teren Gminy Żabia Wola od kwietnia 2010 roku. Rozległa trasa przewozu obejmuje:

Piotrkowice -Warszawa Okęcie (przez Zaręby)/Warszawa Okęcie -Piotrkowice (przez Zaręby),
Mszczonów - Warszawa (przez Żabią Wolę)/Warszawa - Mszczonów (przez Żabią Wolę).

Od niedawna jest również realizowany kurs na trasie Grodzisk Mazowiecki – Słubica/Słubica Grodzisk Mazowiecki.

b) Komunikacja PKP:

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Czachówek – Łuków. Stacja znajduje się w pobliżu wsi Piotrkowice. Linia zapewniała łączność na wschód z Tarczynem i na zachód z Mszczonowem i Skierniewicami, ale obecnie nie obsługuje przewozów pasażerskich.

Do podstawowych problemów funkcjonowania sieci drogowej gminy należą:

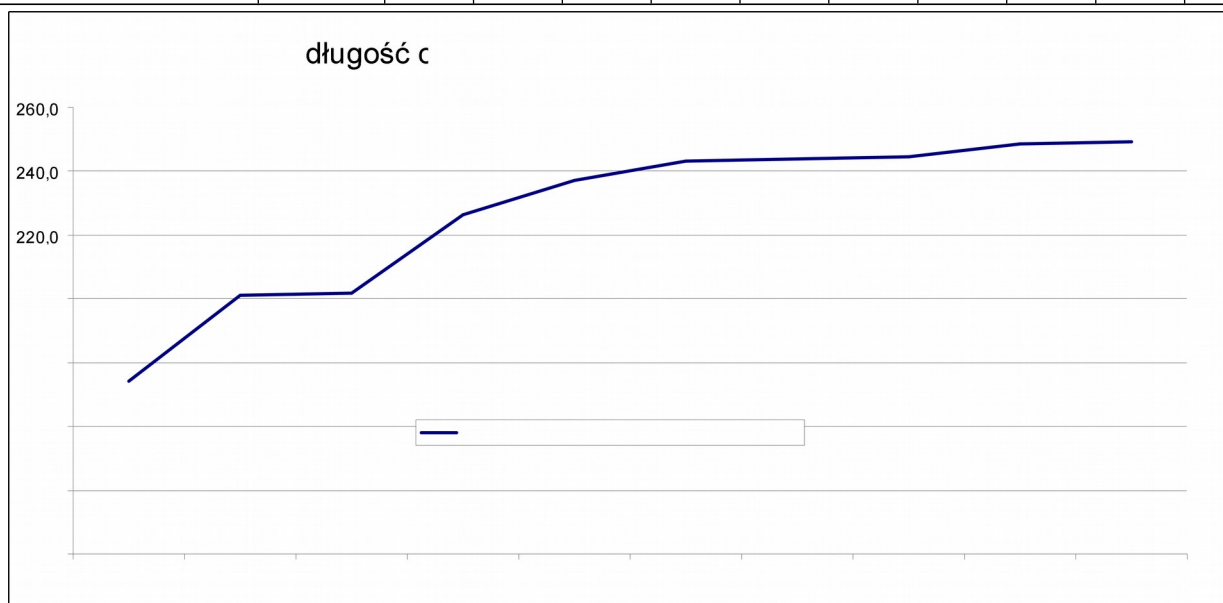
- nie w pełni zhierarchizowany układ drogowy – brak rozdzielania ruchu lokalnego od ruchu o większym zasięgu (o charakterze tranzytowym) oraz ruchu osobowego od ruchu towarowego (samochodów ciężarowych i dostawczych),
- słaby stan części dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy oraz dróg gminnych,
- słabo rozwinięte połączenia drogowe wewnętrzne (gminne), które z konieczności muszą odbywać się przy pomocy dróg o znaczeniu ponadlokalnym,
- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z braku kontroli dostępu do dróg wyższych klas i konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni przez wszystkich użytkowników, a w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), zmuszonych do korzystania z jezdni ze względu na brak chodników i ścieżek rowerowych,
- braki w wyposażeniu w nawierzchnie ulepszone i twarde części dróg gminnych i fragmentów dróg powiatowych,
- braki w istniejącym systemie drogowym, występowanie „wąskich gardeł” na istniejących ciągach ulic o podstawowym znaczeniu,
- brak systemu transportu rowerowego pełniącego zarówno funkcję transportową, jak i rekreacyjno-sportową,
- brak działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Sieć wodociągowa

Wszystkie wsie gminy objęte są zbiorowym zaopatrzeniem w wodę. Sieć wodociągowa jest zasilana ze stacji uzdatniania wody - na terenie Gminy Żabia Wola wybudowane zostały trzy stacje uzdatniania wody: w Musułach, w Żelechowie i w Bartoszewce.

Tabela 1: Wodociągi w Gminie Żabia Wola w latach 2005-2014

	Jednostka miary	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
URZĄDZENIA SIECIOWE											
Wodociągi											
Długość czynnej sieci	km	174,1	201,2	201,9	226,5	237,1	243,2	243,9	244,5	248,7	249,1
Długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	174,1	201,2	201,9	226,5	237,1	243,2	243,9	244,5	248,7	249,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2173	2116	2146	1897	1986	1953	2712	2790	2820	2734
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	217,0	297,0	192,8	209,7	209,9	216,8	227,0	244,3	252,0	251,8
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4652	4741	4886	5176	5417	5711	6281	6458	6663	8049
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	35,0	46,8	29,7	31,8	30,6	30,0	30,6	32,3	32,4	31,4
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	35,0	46,8	29,7	31,8	30,6	30,0	30,6	32,3	32,4	31,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że Gmina Żabia Wola posiada rozwiniętą sieć wodociągową. Na koniec 2014 r. ok. 99% mieszkańców obszaru gminy było podłączonych do czynnej sieci rozdzielczej. Wzrost liczby mieszkańców oraz postępująca aktywizacja gospodarcza w gminie wywołują konieczność szybkiej modernizacji i rozbudowy istniejących ujęć wody, a także fragmentów sieci rozdzielczej.

Gospodarka ściekowa, kanalizacja sanitarna

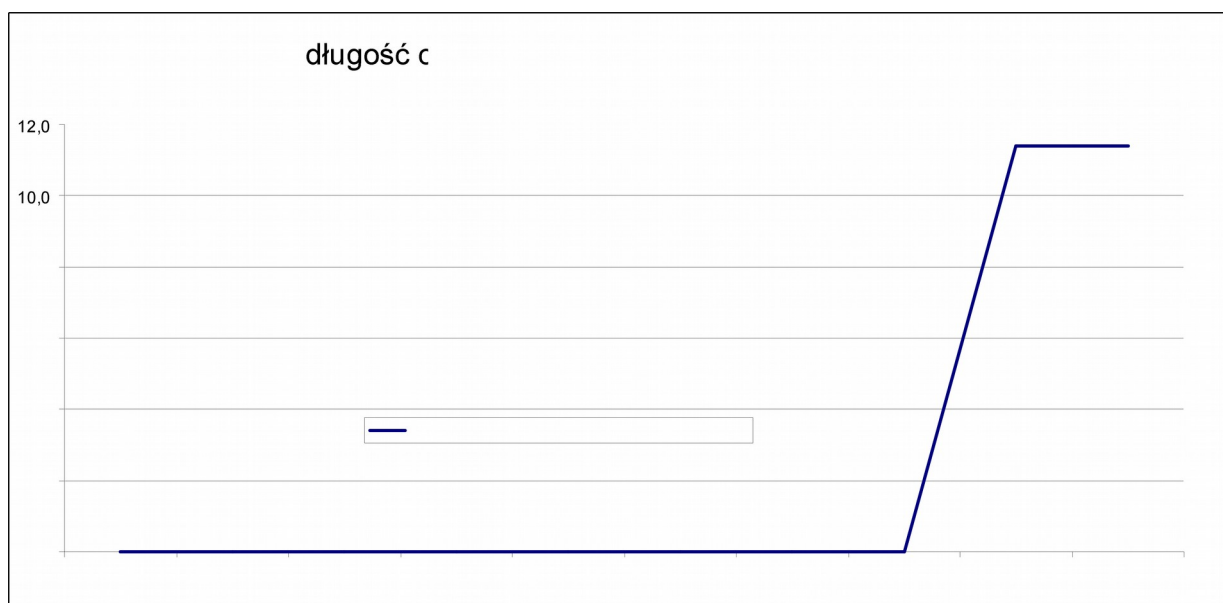
Gmina posiada oczyszczalnię ścieków w miejscowości Żabia Wola, ale na terenie gminy praktycznie brak jest rozwiniętej w zadowalającym stopniu sieci kanalizacji komunalnej, jak też systemu oczyszczalni ścieków. Ścieki z gospodarstw odprowadzane są do bezodpływowych zbiorników - szamb a następnie wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków na podstawie indywidualnych umów z firmami świadczącymi takie usługi. W zasadniczej części odbiór ścieków w Gminie Żabia Wola opiera się obecnie na systemie szamb indywidualnych, których stan

techniczny i szczelność pozostawiają wiele do życzenia. W miejscowościach położonych w sąsiedztwie z gminami sąsiednimi zakłada się wspólne prowadzenie inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej obejmowała w całej gminie w 2014 roku 11,4 km. Sieć kanalizacji sanitarnej jest znacznie gorzej rozwinięta od sieci wodociągowej. W 2014 roku tylko ok. 5% ludności gminy korzystało z sieci rozdzielczej kanalizacyjnej, a z sieci wodociągowej większa część mieszkańców.

Tabela 2: Kanalizacja w Gminie Żabia Wola w latach 2005-2014

Kanalizacja	Jedn.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej											
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy											
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania											
ścieki odprowadzone											
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej											

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Sieć kanalizacji gminnej nie jest wystarczająca, władze gminy czynią jednak starania zmierzające do skanalizowania gminy. W dalszych latach planowana jest budowa oczyszczalni w Skulach i Bieniewcu oraz rozbudowa oczyszczalni w Żabiej Woli. Potrzeby w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie gminy są jeszcze jednak ogromne. Szczególnie w kontekście stałego i dynamicznego rozwoju funkcji turystycznej gminy.

Pozostała podstawowa infrastruktura sieciowa

Elektroenergetyka

Teren gminy zasilany jest w energię elektryczną z obszarów sąsiednich gmin. Ze względu na duże zainteresowanie gruntami budowlanymi wybudowany został gminny punkt zasilania a także nastąpiła dalsza rozbudowa sieci elektroenergetycznej.

Zaopatrzenie w gaz sieciowy

Na obszarze 40% gminy istnieje sieć gazu przewodowego średniego ciśnienia ze stacji red-pom I^o zlokalizowanej poza jej obszarem we wsi Kukłówka - gmina Radziejowice. Zgodnie z koncepcją gazyfikacji gminy możliwa jest dalsza rozbudowa sieci gazowej docelowo, obejmująca swym zasięgiem całą gminę.

Sukcesywnie Mazowiecka Spółka Gazownictwa rozbudowuje istniejącą sieć gazową, jednak odczuwalne są ciągle niedobory w tym zakresie, zwłaszcza w południowej części gminy, gdzie nie występuje sieć gazowa.

Telekomunikacja i informatyzacja

Gmina obsługiwana jest przez centralę telefoniczną w Żabiej Woli. Konieczna jest dalsza rozbudowa sieci telekomunikacyjnej lub pilne stworzenie innej możliwości komunikacji informatycznej. Rozwój tej infrastruktury wpłynie na podwyższenie jakości życia mieszkańców, zwiększenie efektywności pracy administracyjnej i publicznej, podniesienie dostępu do edukacji, łatwiejszy dostęp do informacji dla ludności i przedsiębiorców, jak również zwiększenie atrakcyjności lokalizowania różnego rodzaju działalności gospodarczej. Gmina zrealizowała projekt pt. „Budowa infrastruktury teleinformatycznej Gminy Żabia Wola” współfinansowany z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Gospodarka odpadami

Odpady odbierane z terenu gminy wywożone są do instalacji znajdujących się poza jej obszarem przez przedsiębiorców posiadających wpis do rejestru działalności regulowanej. W 2014 r. z terenu Gminy Żabia Wola odebrano 1 032,05 Mg wszystkich rodzajów odpadów.

Tabela 3: Odpady komunalne odebrane z terenu Gminy Żabia Wola w latach 2012-2014

	Jednostka miary	2012	2013	2014
ODPADY KOMUNALNE				
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku				
ogółem	t	1826,25	1377,38	1032,92
ogółem na 1 mieszkańca	kg	241,2	177,0	128,9
z gospodarstw domowych	t	1077,82	936,06	821,75
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	142,4	120,3	102,6
udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych	%	-	-	-
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	2620	-	-
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	8	8	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkalnictwo

W strukturze przestrzennej terenów mieszkaniowych na obszarze gminy można wyróżnić:

- zabudowę mieszkaniowo-usługową ze znaczącym udziałem zabudowy usług publicznych,

- zwarte osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej,
- wielomieszkaniowe zespoły osiedlowe,
- zorganizowane przestrzennie osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej,
- skupiska zabudowy jednorodzinnej powstałe w wyniku przekształcania się i uzupełniania zabudowy wiejskiej,
- rozproszoną zabudowę jednorodzinną i zagrodową.

Stan zagospodarowania terenów zabudowy mieszkaniowej jest dość zróżnicowany. Rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne są charakterystyczne dla okresu powstania poszczególnych zespołów zabudowy i osiedli. Szereg osiedli i zespołów mieszkaniowych, głównie jednorodzinnych pozostających w trakcie realizacji posiada jeszcze znaczne braki w zagospodarowaniu w zakresie ulic dojazdowych i uzbrojenia oraz ogólnodostępnych terenów zieleni. Podobne niedostatki odczuwa również znaczna część zabudowy rozproszonej.

Mieszkalnictwo komunalne

Mieszkaniowy zasób gminy tworzy 40 lokali mieszkalnych. Są one zlokalizowane w budynkach komunalnych usytuowanych w miejscowości Osowiec i Musuły. Planowane remonty bieżące spowodują utrzymanie zasobu mieszkaniowego na poziomie stanu obecnego. Brakuje nowych mieszkań komunalnych.

W zagospodarowaniu przestrzennym gminy wyróżnić należy jeszcze zagospodarowanie związane z obsługą mieszkającej tu ludności. Są to wszystkie obiekty związane z realizacją zadań własnych gminy w zakresie szkolnictwa, sportu, kultury, zdrowia i opieki społecznej, targowisk, ogródków działkowych a także w zakresie infrastruktury technicznej. Obiekty te występują w strukturze przestrzennej większości miejscowości.

Analizując potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej należy stwierdzić, że zakres inwestycji, jakie muszą być przeprowadzone w najbliższym czasie, jest dość znaczny.

Sieć kanalizacyjna wraz systemem oczyszczania ścieków wymaga istotnej rozbudowy, natomiast sieć wodociągowa wraz z ujęciami wody wymaga modernizacji i rozbudowy, choć już nie w takim podstawowym zakresie jak 10-15 lat temu. Sieć drogowa także nie zaspokaja potrzeb mieszkańców gminy i dodatkowo nie jest w stanie obsłużyć zwiększającego się ruchu turystycznego.

Najważniejsze kierunki działań w zakresie poprawy infrastruktury technicznej:

- 1) Istotna rozbudowa sieci kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków, a także rozbudowa sieci wodociągowych wraz z ujęciami i stacjami uzdatniania służących likwidacji niedoborów w tym zakresie.
- 2) Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, w tym głównie przy wsparciu środków UE i środków pochodzących z NFOŚiGW (lub WFOŚiGW).

- 3) Likwidacja źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych (likwidacja niekontrolowanych wysypisk śmieci, likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych).
- 4) Poprawa czystości wód powierzchniowych.
- 5) Skuteczne zahamowanie degradacji środowiska.
- 6) Modernizacja dróg wojewódzkich i powiatowych wraz z budową urządzeń zapewniających wzrost bezpieczeństwa ruchu pieszych, rowerzystów i samochodów.
- 7) Poprawa standardu gminnego układu drogowego i obsługi transportem zbiorowym.
- 8) Budowa nowych oraz modernizacja i remont istniejących dróg gminnych.
- 9) Budowa i modernizacja urządzeń infrastrukturalnych zapewniających poprawę bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszych - chodniki, utwardzone pobocza, oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, sygnalizacja świetlna, przejścia dla pieszych, „spowalniacze ruchu”, znaki drogowe (pionowe i poziome).

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i infrastruktury drogowej:

Przyczyny:

- ✓ wciąż niezadawalające wyposażenie obszaru gminy w sieć kanalizacyjną i częściowo wodociągową, w szczególności najbardziej zurbanizowanych i zaludnionych obszarów Gminy Żabia Wola,
- ✓ niewystarczające środki na inwestycje modernizacyjne w zakresie sieci dróg lokalnych,
- ✓ ograniczoność budżetu Gminy Żabia Wola.

Problemy:

- ✓ niższa niż potencjalna atrakcyjność obszaru Gminy Żabia Wola jako miejsca zamieszkania oraz lokalizacji działalności gospodarczej,
- ✓ rosnąca presja urbanizacyjna ze strony nowych mieszkańców gminy,
- ✓ przedostawanie się do wód i gleby nieczyszczonych ścieków sanitarnych z terenu nie objętego siecią kanalizacji sanitarnej,
- ✓ ograniczona dostępność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna obszaru gminy ze względu na zły stan dróg,
- ✓ chaos przestrzenny.

Skutki:

- ✓ postępująca degradacja środowiska naturalnego gminy,
- ✓ zbyt niska w stosunku do oczekiwań nowych i potencjalnych mieszkańców atrakcyjność osiedleńcza,
- ✓ wzrastające zanieczyszczenie wód powierzchniowych w gminie,

- ✓ zwiększona wypadkowość na drogach lokalnych,
- ✓ niewykorzystany potencjał turystyczny gminy.

Istotnym czynnikiem rozwoju Gminy Żabia Wola pozostaje stan środowiska naturalnego - głównie w kontekście dalszego wykorzystania walorów 2 rezerwatów przyrody. Oczekuje się, że zapewnienie odpowiedniego wsparcia finansowego (w szczególności ze środków finansowych RPO Województwa Mazowieckiego 2014-2020, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 i środków PROW 2014-2020) umożliwi dalsze wsparcie działań na rzecz ochrony środowiska na newralgicznym Obszarze Metropolitalnym Warszawy, w tym na terenie Gminy Żabia Wola. Realizacja planów inwestycyjnych gminy ma na celu stopniowe rozwiązanie problemów i niedoborów gminy w zakresie podstawowych inwestycji infrastrukturalnych, przy wsparciu ze środków zewnętrznych, pozabudżetowych. Ogólnym celem władz gminy powinno być tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju Gminy Żabia Wola przy uwzględnieniu zasad ochrony środowiska naturalnego.

4. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna

Na terenie Gminy Żabia Wola funkcjonują: Szkoła Podstawowa w Józefinie, Szkoła Podstawowa w Ojrzanowie oraz Szkoła Podstawowa w Skułach. Budynek szkolny są w dobrym stanie technicznym, wybudowano boiska wielofunkcyjne w Józefinie (Orlik), Ojrzanowie i Skułach. Istnieje potrzeba budowy nowego budynku gimnazjum w Żabiej Woli.

W obszarze edukacji przedszkolnej w gminie funkcjonują placówki niepubliczne: Przedszkole Niepubliczne „PROMYK” w Ojrzanowie-Towarzystwie, Przedszkole Żabka w Żabiej Woli oraz Żłobek Żabka. Sieć przedszkoli uzupełniona przez prywatne publiczne Przedszkole Żabka w Żabiej Woli. W 2015 r. rozpoczęły się prace związane z budową przedszkola samorządowego w Żabiej Woli. W Józefinie, razem ze szkołą podstawową funkcjonuje Gimnazjum im. Józefa Chełmońskiego. Usytuowanie szkół jest „dość symetryczne” w topografii gminy. Zwyczajowo, ze względu na najmniejszą odległość, do poszczególnych szkół uczęszczają dzieci z następujących miejscowości:

- do Józefiny (332 dzieci) - uczniowie między innymi z Bieniewca, Huty Żabiwołskiej, Józefiny, Grzymka, Kaleni, Musuł, Nowej Bukówki, Osowca, Rumianki, Starej Bukówki, Władysławowa, Zalesia, Żabiej Woli,
- do Ojrzanowa (146 dzieci) - uczniowie z Jastrzębnika, Kaleni Towarzystwo, Pieniek Zarębskich, Zarąb, Żelechowa,
- do Skuł (93 dzieci) - uczniowie z miejscowości Bartoszkówka, Bolesławek, Ciepłe, Ciepłe A, Grzegorzewic, Grzmiąca, Piotrkowice, Skuły.

Część dzieci z miejscowości Siostrzeń, Przeszkoda, Władysławów uczęszcza do szkoły w Kostowcu w sąsiedniej gminie Nadarzyn. Dzieci z miejscowości Petrykozy, Redlanka, Lasek uczęszcza do szkoły w Lutkówce w gminie Mszczonów.

W ramach programu „Radosna Szkoła” w 2012 r. wybudowano plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Ojrzanowie, a w 2011 przy Szkole Podstawowej w Skułach i przy Szkole Podstawowej w Józefinie. Przy Szkole Podstawowej w 2014 r. zostało wykonane boisko wielofunkcyjne w Skułach, a w 2010 roku w Ojrzanowie. We wszystkich szkołach gromadzone są zbiory biblioteczne, prowadzona jest też nauka języków obcych, a także różne zajęcia pozalekcyjne: sportowe, taneczne, plastyczne, muzyczne i różnorodne kółka przedmiotowe. W dawnym budynku szkoły w Słubicy Dobrej funkcjonuje placówka wsparcia dziennego, prowadzona na zlecenie gminy przez organizację pozarządową – Świetlica Motyle w Słubicy. W świetlicy środowiskowej prowadzone są zajęcia dla dzieci.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Gminne Centrum Zdrowia w Żabiej Woli, które świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej. W 2007 roku gmina zrealizowała projekt pt. „Gminne Centrum Zdrowia - modernizacja i termoizolacja istniejącego obiektu ochrony zdrowia” współfinansowany ze środków pomocowych Unii Europejskiej. W 2015 r. dostosowano obiekt do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wśród placówek medycznych na terenie gminy występują też: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarstwa Środowiskowo – Ambulatoryjnego „Nadzieja” w Żabiej Woli, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medycyna Rodzinna” filia w Żabiej Woli, Gabinet Stomatologiczny, w Ośrodku Zdrowia w Żabiej Woli działają dwa gabinety rehabilitacyjne – fizykoterapii i kinezyterapii, ponadto gabinety stomatologiczne. Stresujące tempo życia, problemy finansowe, zmienna sytuacja na rynku pracy itp. to czynniki negatywnie wpływające na sytuację zdrowotną mieszkańców gminy. W związku z powyższym Rada Gminy w Żabiej Woli zatwierdziła Gminny Program Promocji i Ochrony Zdrowia. Główne kierunki programu to: promocja zdrowia w środowisku lokalnym, popularyzowanie zdrowego stylu życia, upowszechnianie dostępu do świadczeń zdrowotnych. Planuje się rozszerzenie działalności rehabilitacyjnej dla mieszkańców gminy.

Na terenie gminy zamieszkuje 221 osób niepełnosprawnych (osoby korzystające z zasiłku pielęgnacyjnego lub zasiłku stałego). Oferta świadczeń rehabilitacyjnych na terenie gminy jest zdecydowanie niewystarczająca.

Pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym

Instytucją działającą na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli. Trudna sytuacja rodzin w Gminie Żabia Wola jest powodowana przede wszystkim przez (dane GOPS za 2014 r.): ubóstwo (43%), niepełnosprawność (29%), długotrwała lub ciężka choroba (23%), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (18%), bezrobocie (17%). Liczba osób korzystających z pomocy społecznej kształtowała się, w ostatnich 3

latach, na poziomie ok. 320 osób. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej stanowi ok. 9,5% ogółu mieszkańców gminy.

Corocznie Rada Gminy Żabia Wola uchwała Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program obejmuje cele polegające na zapobieganiu powstawania nowych problemów alkoholowych na terenie gminy i zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących. Cele te realizowane są poprzez działalność profilaktyczną prowadzoną wśród dzieci i młodzieży, poprzez dofinansowanie imprez, spotkań rekreacyjnych i kulturalnych, a także poprzez działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych tj. motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego. Należy stwierdzić, że w ostatnich latach wzrosła świadomość społeczeństwa nt. uzależnień w tym możliwości leczenia i szukania profesjonalnej pomocy.

Bezpieczeństwo publiczne

Gminę Żabia Wola można określić jako gminę względnie bezpieczną. Do najczęstszych przestępstw popełnianych na jej terenie zalicza się: kradzieże z włamaniem, kradzieże, jazda do alkoholu. W gminie funkcjonuje Posterunek Policji. Bezpieczeństwo społeczności gminnej jest także uzależnione od funkcjonowania jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie gminy znajdują się 2 jednostki OSP zlokalizowane w miejscowościach: Skuły i Żelechów włączone do Krajowego Systemu Ratownictwa.

Infrastruktura kulturalna

W Gminie Żabia Wola znajdują się liczne zabytki kultury materialnej, w tym wpisane do rejestru zabytków: zespoły parkowo-dworskie (Grzegorzewice, Grzmiąca, Grzymek, Osowiec, Petrykozy, Żabia Wola), cmentarze (Żelechów, Skuły), kościoły (Żelechów, Skuły). Ponadto, wiele obiektów znajduje się pod opieką Konserwatora Zabytków. W gminie występują obszary o dużej wartości przyrodniczej. W wielu wsiach można spotkać łagodne pagórki, czyste strumyki i lasy o cennej strukturze gatunkowej oraz obserwować obraz kulturowy związany z majątkami dworskimi o specyficznym układzie dróg, dawnych dworskich lasów (Skuły, Petrykozy) i większych obszarów pól podworskich (Petrykozy, Grzmiąca). Na terenie gminy znajduje się 49 obiektów w formie pomników przyrody.

W Żabiej Woli w zabytkowym dworku mieści się Dom Kultury, w którym mieści się m.in. Biblioteka Publiczna. Mają tu również swoje siedziby grupy nieformalne, m.in. Koło seniora, Klub brydżowy czy Koło Gospodyń Wiejskich. Większość zajęć prowadzonych w placówce adresowana jest do dzieci i młodzieży. W ramach prowadzonej przez Dom Kultury działalności corocznie odbywają się następujące imprezy środowiskowe - m.in.: „Wieczór Kolęd”, Festyn „Dzień Żabiowski”, „Dzień Kobiet”, „Święto chleba”, „Dzień dziecka” itp. Cyklicznie w obiekcie Domu Kultury odbywają się zajęcia ceramiki, balet, taniec, malarstwo, teatrzyk dla dzieci, nauka gry na instrumentach muzycznych i inne. Dla uczniów miejscowych szkół organizowane są wyjazdy do kin, teatrów, filharmonii a także liczne

wycieczki krajowe i zagraniczne. Dla osób dorosłych organizowane wyjazdy na imprezy kulturalne, oraz różne kursy i szkolenia, w tym szkolenia dla rolników.

Gminna Biblioteka Publiczna pracuje na rzecz czytelnika dziecięcego, młodzieżowego oraz dorosłego. W swojej pracy skupia się na działalności informacyjnej. Posiada w swoich zbiorach ok. 6400 woluminów w formie książek oraz 20 w formie audiobooków. Biblioteka oferuje również swoim czytelnikom nieodpłatny dostęp do czytelni multimedialnych „IBUK – Libra”, w której mogą oni skorzystać z dostępu do ok. 1000 publikacji. Ponadto organizuje m.in. spotkania autorskie dla dzieci i młodzieży oraz dla czytelników pełnoletnich.

W remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Skułach z siedzibą w Bartoszówce działa Strażacki Zespół Wokalny TIP-TOP. Tu też odbywają się imprezy środowiskowe, m.in. Złaz Niepodległościowy, Wieczór Kolęd i Pastorałek, biegi „Strażacka dycha”, zebrania wiejskie. W latach 2014-2015 przeprowadzono remont remizy, w tym m.in. sal świetlicowych. Podobnie strażnica OSP w Żelechowie, w której sygnalizowane są jednak potrzeby w zakresie remontu remizy.

Mieszkańcy gminy odczuwają brak świetlic oraz innych obiektów, gdzie mogliby spędzić wolny czas, spotkać się ze znajomymi, skorzystać z Internetu itp. Głównym problemem związanym z upowszechnianiem kultury i edukacji kulturalnej jest stosunkowo niska aktywność kulturalna lokalnej społeczności.

W chwili obecnej mieszkańcy z terenu Gminy Żabia Wola mają ograniczone możliwości zaspokajania potrzeb w zakresie infrastruktury społecznej, w tym potrzeb kulturalnych, integracyjnych i artystycznych. Wciąż brakuje miejsc do wspólnych spotkań, wymiany poglądów i doświadczeń, miejsc w których mieszkańcy mogliby integrować się dzieląc się wspólnymi zainteresowaniami. Nie w pełni satysfakcjonujący mieszkańców stan infrastruktury społecznej w gminie ma niekorzystny wpływ na integrację lokalnych społeczności.

Turystyka

Urozmaicony, pełen różnorodności malowniczy krajobraz pagórków i wzgórz oraz dolin rzecznych, a także wspomniane rezerwy oraz 3 szlaki turystyczne przechodzących w całości lub części przez teren gminy stanowią o jej atrakcyjności turystycznej. Dodatkową atrakcją stanowią zabytkowe pałacyki i pałace w Ojrzanowie, Grzegorzewicach, Grzmiącej oraz dwory i dworki (Żabia Wola, Osowiec, i Grzymek – objęte ochroną konserwatorską. Ze względu na bliską odległość od Warszawy i sąsiednich miast gmina staje się celem turystyki „weekendowej” - pieszej i rowerowej.

Gmina Żabia Wola posiada duży potencjał do rozwoju funkcji rekreacji i wypoczynku. Brak większych zakładów przemysłowych i duża lesistość są czynnikami przyciągającymi osoby poszukujące relatywnie mało przekształconego środowiska przyrodniczego i mniej intensywnego tempa życia. Rozwojowi rekreacji sprzyja dogodny dojazd drogą krajową nr 8 relacji Warszawa – Wrocław. Walory krajobrazowe gminy podnoszą rezerwy przyrody z licznymi pomnikowymi obiektami przyrody oraz zespoły pałacowo-parkowe.

Przez teren gminy prowadzą szlaki turystyczne: Jaktorów - Kuklówka - Skuły - Żelechów (szlak pieszy, 24 km), Grodzisk Mazowiecki - Osowiec - Kuklówka - Radziejowice (szlak pieszy, 17 km); Grodzisk Mazowiecki - Sierzeń - Młochów - Żelechów - Grodzisk Mazowiecki (szlak rowerowy, 35 km); Grodzisk Mazowiecki - Kuklówka - Radziejowice - Żabia Wola - Kaleń - Żelechów - Grodzisk Mazowiecki (szlak rowerowy, 45 km); Boczki - Łowicz - Sromów - Bolimów - Bolimowski Park Krajobrazowy (Centrum Edukacji Ekologicznej) - Żyrardów - Radziejowice - Kuklówka - Żelechów (szlak rowerowy lub samochodowy, trasa 2-dniowa, ok. 100 km).

Niestety, brak jest w gminie wyspecjalizowanej placówki zajmującej się dostarczaniem informacji turystycznej: o walorach turystycznych, położeniu najciekawszych obiektów w gminie i najbliższej okolicy oraz ich dostępności, przebiegu szlaków turystycznych, rozmieszczenia punktów gastronomicznych itp. Pewne informacje na temat ciekawych obiektów można zdobyć w Domu Kultury, Urzędzie Gminy, Lokalnej Grupie Działania „Ziemia Chełmońskiego” oraz poza terenem gminy np. w Lokalnej Organizacji Turystycznej „Mazowsze Zachodnie”.

Spośród wielu szlaków turystycznych przechodzących przez teren gminy, nie wszystkie są właściwie oznakowane i brakuje ujednocionej informacji o ich przebiegu (różne wersje szlaków rozpowszechniane są w informatorach gminnych i stronach internetowych powiatu Grodzisk Mazowiecki, Gminy Żabia Wola i gmin sąsiednich oraz przez oddział PTTK Żyrardów). Brakuje wyposażenia szlaków turystycznych takich jak miejsca przystankowe (wiata chroniąca przed deszczem, stół, ławy, łazienka, pojemnik na odpady), punktów informacyjnych wzdłuż szlaków. Nie ma ścieżek rowerowych wzdłuż szlaków, w wielu miejscach brakuje bezpiecznych przejść dla pieszych i rowerzystów przez drogę krajową nr 8. Poza tym ilość szlaków turystycznych oraz dostępność informacji o nich wydaje się być niewystarczająca w stosunku do ilości atrakcyjnych turystycznie miejsc na terenie gminy rozpatrywanych w kontekście ich dostępności.

Sport, rekreacja

Przy Gimnazjum w Józefinie funkcjonuje Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Józefina” wspomagający aktywność w zakresie wychowania fizycznego, a w Szkołach Podstawowych w Ojrzanowie i Skułach prowadzone są pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci. W szkołach gminnych realizowany jest program wyjazdów na pływalnie kryte np. w Grodzisku Mazowieckim oraz bogaty program rekreacji ruchowej: wycieczki rowerowe, spacer, wyprawy krajoznawcze. Ponadto w zakres działalności Domu Kultury wchodzi działalność Klubu Sportowego – Akademii Sportu Żabia Wola, gdzie działa sekcja piłki nożnej. W obecnej sytuacji baza sportowa jest tu jednak bardzo skromna i niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Zawodnicy korzystają z wynajętej sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Józefinie. W 2015 r. rozpoczęła się budowa pełnowymiarowej Sali sportowej w Ojrzanowie. W Domu Strażaka w Skułach funkcjonuje ogólnodostępna siłownia. Rada Gminy Żabia Wola tworzy warunki prawno-organizacyjne i ekonomiczne do rozwoju kultury fizycznej w gminie. Ostatnie inwestycje w tym zakresie dotyczą budowy bieżni przy boisku w

Bartoszkówce oraz siłowni zewnętrznej w „Lasku Żabiowski” w Żabiej Woli. W 2014 r. odrestaurowano park i zbudowano plac zabaw wraz plenerowymi urządzeniami do ćwiczeń przy Domu Kultury w Żabiej Woli.

Pomimo tego na terenie gminy odczuwalny jest brak wystarczającej bazy sportowej oraz niewystarczające wykorzystanie już utworzonej. Dotyczy to w szczególności miejsc, w których młodzież mogłaby spędzać czas, np. *skatepark*.

Najważniejsze kierunki działań w zakresie rozwoju sportu i rekreacji w Gminie Żabia Wola:

- poprawa jakości życia mieszkańców dzięki rozwojowi bazy infrastrukturalnej,
- możliwość organizacji zajęć sportowych poza siedzibą szkół,
- zwiększenie liczby organizowanych imprez sportowych,
- wzbogacenie oferty zajęć sportowych i stworzenie warunków do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych zgodnie z obowiązującymi standardami,
- przystosowanie infrastruktury sportowej do potrzeb użytkowników,
- podniesienie poziomu motywacji wśród dzieci i młodzieży do propagowania postaw prosportowych i organizacji ciekawych zajęć pozalekcyjnych,
- podniesienie poziomu aktywności ruchowej,
- ograniczenie patologii społecznych wśród młodzieży w wyniku zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Żabia Wola zlokalizowane są zespoły działek rekreacyjnych, z których pierwsze powstały połowie lat 70. XX wieku. Obecnie obserwuje się tendencję do przekształcania działek rekreacyjnych w budowlane, polegającą na zamianie przeznaczenia działki rekreacyjnej na mieszkaniową, zazwyczaj bez faktycznej zmiany sposobu użytkowania. Większość działek rekreacyjnych na terenie gminy znajduje się we wsiach: Władysławów, Siostrzeń, Grzymek, Musuły i Lasek.

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury społecznej:

Przyczyny trudności

- ✓ Zbyt małe w stosunku do potrzeb środki finansowe przeznaczane na rozwój infrastruktury społecznej, w tym zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.
- ✓ Pomimo aktywnej polityki Urzędu Gminy i jednostek gminnych wciąż zbyt mała liczba tzw. „działań miękkich” tj. ofert adresowanych dla dzieci i młodzieży, inicjowanych przez lokalny sektor pozarządowy.

Występujące problemy

- ✓ Braki w podstawowej infrastrukturze społecznej.

- ✓ Nieodpowiedni do skali potrzeb (choć w wielu obszarach dobry i bardzo dobry) standard infrastruktury społecznej w Gminie Żabia Wola.
- ✓ Brak żłobków, zbyt małe wsparcie dla rodzin wielodzietnych.
- ✓ Zbyt mała oferta klubów sportowych i ośrodka kultury.
- ✓ Zbyt mała oferta dla seniorów.
- ✓ Niewystarczające warunki lokalowe ośrodka zdrowia, brak usług specjalistycznych.
- ✓ Wymagająca poprawy sytuacja zdrowotna dzieci i młodzieży
- ✓ Zbyt małe (mimo wysokiego potencjału) zainteresowanie gminą jako ośrodkiem kultury, rekreacji i wypoczynku.

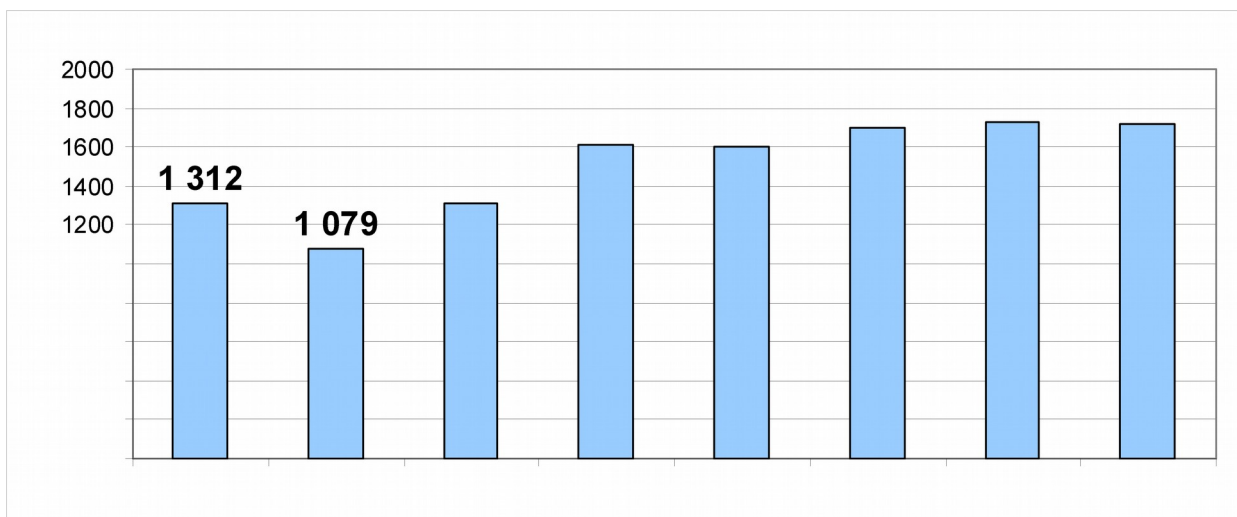
Skutki

- ✓ Zagrożenie marginalizacją Gminy Żabia Wola, skutkującą ograniczeniami w zakresie rozwoju kultury, sportu i rekreacji oraz niewielkim zainteresowaniem ze strony turystów.
- ✓ Niewystarczający poziom wykorzystania istniejącej już infrastruktury sportowej przez kluby sportowe i sekcje.
- ✓ Niepełne wykorzystanie potencjału społecznego gminy.
- ✓ Wymagający poprawy stan zdrowotności społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży.
- ✓ Niedostateczny poziom atrakcyjności inwestycyjnej gminy wywołany słabym rozwojem funkcji społecznych.

5. Potencjał rynku pracy

Struktura bazy ekonomicznej powoduje, że rynek pracy w Gminie Żabia Wola zdominowany jest przez osoby pracujące w Warszawie lub małych i średnich firmach zlokalizowanych na obszarze gminy. W ostatnim czasie wzrasta zainteresowanie przedsiębiorców nabyciem gruntów pod działalność gospodarczą i inwestowaniem na terenie gminy. Duży udział w zatrudnieniu mieszkańców gminy mają firmy spoza obszaru gminy (głównie z Warszawy, Janek, Grodziska Mazowieckiego i Mszczonowa). Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki, które obrazują ekonomiczną stronę rynku pracy w gminie.

Wykres 8: Pracujący ogółem w Gminie Żabia Wola w latach 2007-2014

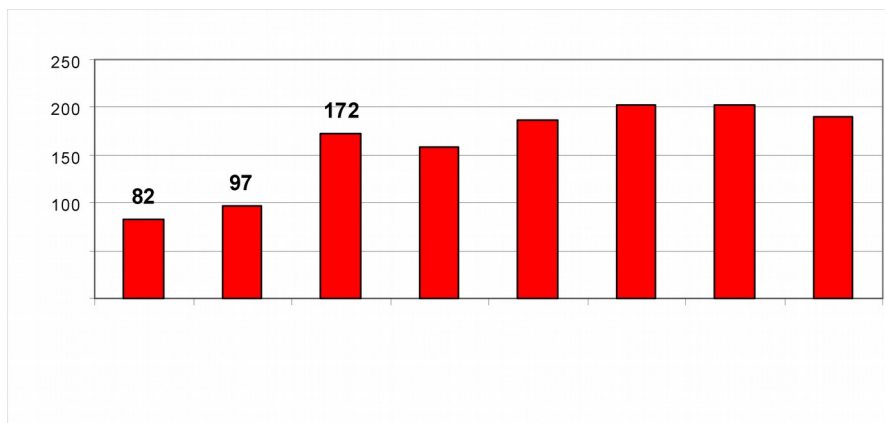
Dane te dotyczą bardzo specyficznego ujęcia pracujących stosowanego w GUS tj. tzw. osób deklarujących pracę w głównym miejscu zameldowania. Z oczywistych względów nie są to wszyscy pracujący w gminie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba pracujących (wg tego ujęcia GUS) w gminie skokowo maleje na przełomie lat 2007/2008, ale od 2008 systematycznie rośnie. W 2014 liczba pracujących w gminie była tylko o 6% wyższa niż w roku 2007 – świadczy o malejącej i względnie niekorzystnej dynamice rozwoju lokalnej gospodarki. Powyższe dane wskazują również, że duża część osób mieszkających w Gminie Żabia Wola nie pracuje na jej terenie. Jest to jednak sytuacja typowa dla wszystkich gmin OMW. Udział pracujących ogółem w liczbie ludności ogółem gminy w latach 2006-2014 malał o ok. 2% rocznie. Problemem gminy jest mały udział dużych zakładów pracy, obecnie większe zakłady funkcjonują wokół DK 8 (S8).

Bezrobocie w Gminie Żabia Wola nie ma charakteru strukturalnego. W roku 2014 zarejestrowano jedynie 612 bezrobotnych mieszkańców. Liczba bezrobotnych w gminie w ostatnich kilku latach systematycznie maleje. Należy podkreślić jednak, iż wartość analityczna wskaźnika liczby osób bezrobotnych traci w ostatnim czasie na znaczeniu. Duża część rejestrowanego obecnie bezrobocia nie wynika bezpośrednio z rzeczywistego braku miejsc pracy, ale z nowego trendu w gospodarce, który charakteryzuje się brakiem zainteresowania osób w wieku produkcyjnym określonymi rodzajami niskopłatnych etatów lub zwyczajnie brakiem odpowiednich kwalifikacji (najczęściej w ramach zawodów technicznych).

Wykres 9. Bezrobocie na terenie Gminy Żabia Wola w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6. Potencjał gospodarczy

W Gminie Żabia Wola przeważają indywidualne gospodarstwa rolne o areale nie przekraczającym 2,00 ha. Grunty rolne zaliczane są do klas bonitacji III-VI, z przewagą klas V-VI. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 5870,68 ha. Na terenie gminy nie występują duże przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją przemysłową. Atrakcyjne tereny inwestycyjne położone są w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 8 relacji Warszawa – Wrocław. Na tych terenach można lokalizować obiekty usług związane z obsługą handlu: sklepy, hurtownie, budynki biurowe a także składy, bazy i zaplecza logistyczne oraz inne obiekty usługowe, których uciążliwość nie wykracza poza granice działki. Na terenie gminy poza dużymi firmami zarejestrowanych jest ponad 500 przedsiębiorców o zróżnicowanych kierunkach świadczonych usług (usługi transportowe, budowlane, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, usługi internetowe, warsztaty samochodowe, usługi handlu detalicznego i hurtowego, usługi gastronomiczne, hotelowe i agroturystyczne, usługi architektoniczne, edukacyjne, weterynaryjne, usługi stolarskie, itd.).

W ostatnich latach w Gminie Żabia Wola notuje się znaczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Według stanu na dzień 31 października 2015 r. w ewidencji Urzędu Gminy zarejestrowanych było 715 podmiotów gospodarczych.

Do ważniejszych podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy zalicza się m.in.: FINCO STAL, BSL Truck, BadaPak – Borowski, Bieganowski Sj., UNIVEG Logistics Poland Sp. z o.o., Multiserwis Sp. z o.o., Schüco International Polska Sp. z o.o., Ro-Ma Zakłady Narzędzi Skrawających Sp. z o.o., Topsil Global, TECHNIArt Sp. z o.o., Canpol Sp. z o.o., Holdbox Frąckiewicz sj., Centurion Dominika Kraśko Białek i Elżbieta Żuchowska Czwartosz Sj., Polska Special Steel Sp. z o.o., HUBIX, INTER-TAP Stanisław Suchecki, PPHBIM Sławomir Jeglejewski, Usługi Transportowe Jerzy Wiśniewski, Hotel Palatium s.c., Logi-Pack MALPAK Sp. z o.o., Shell Polska Sp. z o.o.

Według danych statystycznych publikowanych przez GUS, w dniu 31 grudnia 2014 r. w Gminie Żabia Wola zarejestrowane były 951 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki sektora prywatnego – 98 %, w tym 976 podmiotów to były tzw. zakłady

osób fizycznych. Taki stan rzeczy po części odzwierciedla ogólne tendencje panujące w gospodarce, gdzie najbardziej konkurencyjnymi i wytwarzającymi znaczącą część PKB podmiotami są właśnie najmniejsze przedsiębiorstwa, które jednocześnie najbardziej elastycznie potrafią reagować na zmiany zachodzące na rynku. Wśród pozostałych zarejestrowanych tu firm, stwierdzono m.in.: 86 spółek prawa handlowego i 19 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Na terenie gminy działa ponadto 11 stowarzyszeń, 2 fundacje i 2 spółdzielnie.

Tabela 3: Podmioty gospodarcze w Gminie Żabia Wola w latach 2007-2014

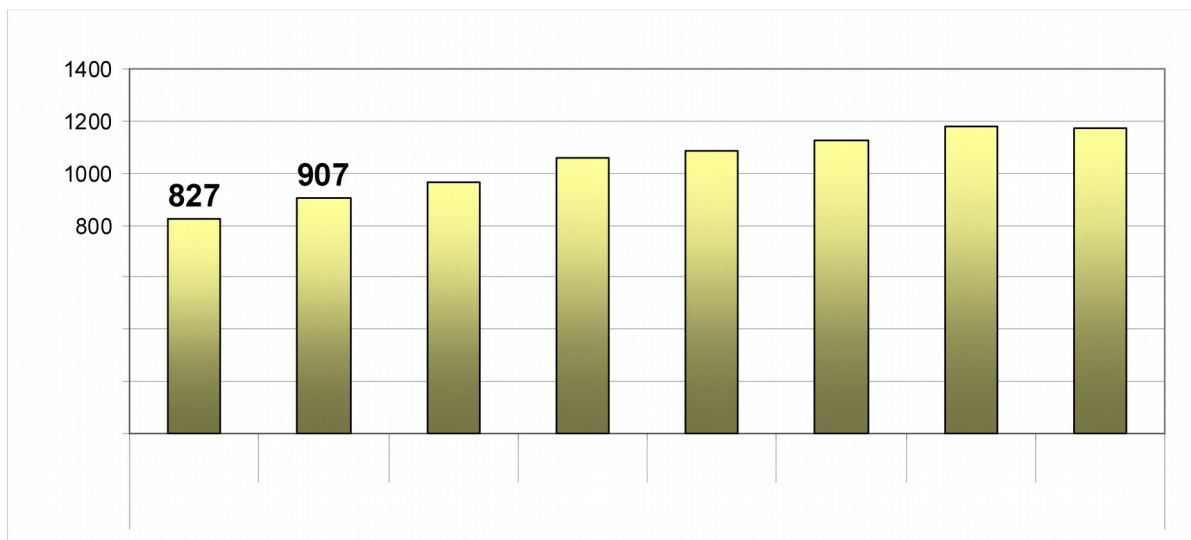
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPIS								
Podmioty wg sektorów własnościowych								
podmioty gospodarki narodowej ogółem								
sektor publiczny - ogółem								
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jedn prawa budżetowego								
sektor prywatny - ogółem								
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące dzia								

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę branże, w których funkcjonują przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Gminy Żabia Wola, zauważyć można zdecydowaną przewagę sektora hotelarsko-gastronomicznego oraz handlu i napraw (ok. 36 % podmiotów).

Kolejnymi, najczęściej występującymi działaniami w gospodarce gminy jest przemysł oraz budownictwo. Świadczy to o dużych możliwościach rozwojowych gminy, gdyż obok zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców poprzez działalność handlowo-usługową, wciąż efektywne pozostają tradycyjne gałęzie działalności gospodarczej. Ważnym segmentem bazy ekonomicznej gminy, będącym w dużej części odpowiedzią na potrzeby rynkowe i pozwalającym na obsługę innych podmiotów, są tu usługi transportowe.

Wykres 8: Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10 000 mieszkańców Gminy Żabia Wola w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na stan bazy ekonomicznej Gminy Żabia Wola decydujący, bezpośredni wpływ ma koniunktura w pobliskim Grodzisku Mazowieckim oraz w Warszawie oraz pośrednio czynniki zewnętrzne: krajowe i zagraniczne oddziałujące na gminę. Gmina funkcjonuje w warunkach napływu nowych mieszkańców, który ma związek ze stałym wzrostem cen mieszkań i nieruchomości w Warszawie oraz utrzymującą się różnicą w cenach mieszkań pomiędzy gminą a stolicą. Oddziaływanie na gospodarkę Gminy Żabia Wola innych większych aglomeracji, poza Warszawą w zasadzie nie jest odczuwalne i można stwierdzić, iż teren gminy jest w praktyce włączony w organizm gospodarczy Warszawy i Obszaru Metropolitalnego Warszawy.

Jednym z podstawowych wskaźników ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej wyrażany liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. Pokazuje on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynkach zbytu towarów i usług. Z porównania dynamiki zmian liczby ludności oraz liczby podmiotów gospodarczych niestety wynika, że osoby, które w ostatnich latach zameldowały się w Gminie Żabia Wola nie podejmują działalności gospodarczej, gdyż najczęściej pracują na terenie Warszawy. Wydaje się jednak, iż większość z nich to osoby młode zdobywające doświadczenie, które w przyszłości będą mogły wykorzystać podejmując działalność gospodarczą na własny rachunek.

Niezbędnym jest dalsze tworzenie jak najlepszych warunków do wielofunkcyjnego rozwoju gminy, aby stworzyć możliwości pracy pozarolniczej dla mieszkańców. Pozwoli to poprawić ich warunki życia.

7. Aktywność i partycypacja społeczna

Działania podejmowane przez lokalny samorząd zmierzają do wzmacniania uczestnictwa mieszkańców wspólnoty lokalnej we wszystkich sferach aktywności życia społecznego i starają się

wspierać aktywizację ekonomiczną gminy. Na tym poziomie odnosić się należy w szczególności do następujących rodzajów działań samorządu:

- 1) komunikacja społeczna.
- 2) wspieranie oddolnych inicjatyw obywateli.
- 3) współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Mówiąc o partycypacji społecznej należy poruszyć kwestie komunikacji społecznej, jako narzędzia współpracy władz lokalnych, w tym Urzędu Gminy ze społecznością Gminy Żabia Wola. W tym zakresie ocenie podlega nie sama aktywność samorządu, lecz formy komunikowania się z mieszkańcami. W procesie komunikowania bardzo ważną rolę odgrywa portal internetowy. Współcześnie zaczyna on pełnić rolę ważnego pośrednika między administracją publiczną a mieszkańcami wspólnoty lokalnej.

Oceniając formę aktywności Urzędu Gminy pod kątem stymulowania rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Żabia Wola należy podkreślić, iż samorząd:

- 1) poddaje konsultacjom społecznym kwestie ważne dla życia wspólnoty samorządowej,
- 2) opracował trwały program współpracy oraz powołał organ realizujący zadania programu,
- 3) informuje o najważniejszych kwestiach dotyczących spraw wspólnoty,
- 4) realizuje wspólnie z organizacjami pozarządowymi założenia polityki społecznej w oparciu o szczegółowo opracowane programy,
- 5) prowadzi system obsługi skarg i wniosków mieszkańców,
- 6) wykorzystuje szerokie spektrum narzędzi informowania mieszkańców wspólnoty samorządowej, takie jak:
 - tablice informacyjne,
 - gminne portale internetowe: www.zabiawola.pl, www.wspolna.zabiawola.pl,
 - biuletyn informacji publicznej,
 - współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi,
 - kwartalnik „Nasza Gmina. Biuletyn Urzędu Gminy w Żabiej Woli”,
 - facebook,
 - katalog usług urzędu,
- 7) wykorzystuje różne narzędzia pozyskiwania opinii mieszkańców wspólnoty samorządowej, takie jak:
 - badania opinii mieszkańców,
 - bezpośredni kontakt władz z mieszkańcami wspólnoty samorządowej,
 - internetowy sondaż opinii społecznej.

1.1.

Część II. Uwarunkowania i problemy dalszego rozwoju Gminy Żabia Wola

1. Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

Syntetyczne zestawienie kluczowych szans i zagrożeń rozwoju Gminy Żabia Wola można przedstawić następująco:

KLUCZOWE SZANSE (OBECNE I POTENCJALNE) TKWIĄCE W OTOCZENIU GMINY ŻABIA WOLA - czynniki stymulujące i wspierające jej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy
Otoczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe
Poszukiwania instrumentów dla odtworzenia trwałego i dynamicznego rozwoju gospodarczego Polski w warunkach kryzysu 2007+.
Działania na rzecz odbudowy korzystnej koniunktury gospodarczej w krajach Unii Europejskiej i na Wschodzie, umożliwiające wzrost eksportu polskich towarów, w tym produktów rolnych co sprzyjać będzie poprawie koniunktury gospodarczej w Polsce.
Realizacja spójnej i kompleksowej polityki regionalnej Państwa kompatybilnej z rozwiązaniami Unii Europejskiej skierowanej na wyrównywanie dysproporcji rozwojowych i tworzenie trwałych podstaw rozwoju gospodarczego w poszczególnych województwach oraz stworzenie niezbędnej do tego struktury instytucjonalnej.
Maksymalne wykorzystanie przez Polskę pomocy finansowej Unii Europejskiej (kwoty przeznaczonej dla naszego kraju w latach 2014-2020) z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich itp.
Systemowa pomoc i wsparcie ze strony Rządu RP dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, a także rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego.
Wzrost zagranicznego i krajowego popytu na „zdrową żywność”, co przyczyni się do rozwoju rolnictwa ekologicznego.
Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa polskiego oraz kształcenie zgodnie z potrzebami nowoczesnej gospodarki i szeroko rozumianych usług.
Współfinansowanie z budżetu państwa programów tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów szkół, w tym pozarolniczych miejsc pracy na terenach wiejskich.
Preferencyjne kredyty i ulgi podatkowe dla przedsiębiorców zwiększających zatrudnienie.
Decentralizacja finansów publicznych oraz relatywnie stabilne zasady w zakresie finansowania jednostek samorządu terytorialnego z budżetu państwa.
Znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (dążenie do osiągnięcia norm ekologicznych, obowiązujących w Unii Europejskiej).
Zmiany procesów produkcyjnych (nowoczesne i bezpieczne ekologicznie technologie) w dążeniu do minimalizacji zużycia surowców naturalnych i emisji zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, a także racjonalna gospodarka odpadami stałymi (recykling).
Preferencje kredytowo-podatkowe dla ludności budującej domy i mieszkania.
Preferencje dla nakładów finansowych z budżetu państwa na edukację i ochronę zdrowia oraz

pomoc społeczną.
Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz aktywne zwalczanie patologii społecznych.
Rozwój współpracy sektora publicznego (państwowego i samorządowego) z organizacjami pozarządowymi (fundacje, stowarzyszenia) na rzecz rozwoju edukacji, kultury i sztuki oraz opieki społecznej. Wspieranie rozwoju wolontariatu jako formy pomocy osobom i rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
Budowa autostrad, modernizacja istniejącego systemu dróg kołowych oraz transportu kolejowego.
Otoczenie wojewódzkie i powiatowe
Zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego pomiędzy poszczególnymi obszarami (powiatami) województwa mazowieckiego, w tym w relacji Warszawa - pozostałe obszary oraz miasta - tereny wiejskie.
Rozbudowa i modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.
Opracowanie przez samorząd województwa mazowieckiego: Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 jako podstawy do absorpcji środków pomocowych UE.
Opracowanie przez samorząd województwa mazowieckiego: Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego i Planu Gospodarki Odpadami w Województwie Mazowieckim.
Położenie powiatu grodziskiego w dynamicznie rozwijającym się Obszarze Metropolitalnym Warszawy (OMW).
Korzystne położenie powiatu grodziskiego w europejskim korytarzu transportowym (drogowym i kolejowym) w relacji: Zachód-Wschód.
Relatywnie dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna na terenie powiatu grodziskiego (oświata i opieka zdrowotna).
Opracowanie przez Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego.
KLUCZOWE ZAGROŻENIA (OBECNE I POTENCJALNE) TKWIĄCE W OTOCZENIU GMINY ŻABIA WOLA - czynniki ograniczające i hamujące jej dalszy rozwój społeczno-gospodarczy
Otoczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe
Nie wykorzystanie pomocy finansowej Unii Europejskiej przeznaczonej dla Polski w latach 2014-2020 (fundusze strukturalne i Fundusz Spójności).
Niskie tempo wzrostu Produktu Krajowego Brutto jako rezultat kryzysu 2007+.
Wzrost poziomu inflacji, i w konsekwencji wzrost cen towarów i usług oraz oprocentowania kredytów bankowych dla ludności i podmiotów gospodarczych.
Wzrastająca skala i zakres zadań samorządu gminnego bez zagwarantowania odpowiednich środków finansowych, wzrost dopłat z budżetów gmin do zadań, które winny być finansowane

z budżetu państwa (edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna).
Brak systemowej pomocy państwa dla rolnictwa i obszarów wiejskich oraz rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.
Brak aktywnej polityki państwa w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, w tym pozarolniczych na terenach wiejskich, a tym samym przeciwdziałania bezrobociu. Zbyt małe środki z budżetu państwa na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.
Wzrost zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim - pauperyzacja osób i rodzin, co prowadzi do ich wykluczenia społecznego.
Zwiększanie się rozmiarów przestępczości i innych przejawów patologii społecznej przy jednoczesnym utrzymywaniu stanu niedofinansowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne (Policja, Straż Pożarna itp.) oraz wymiaru sprawiedliwości (sądy i prokuratura).
Spadek nakładów finansowych na oświatę i wychowanie w budżecie państwa - spadek realnej wartości subwencji oświatowej powoduje konieczność coraz większego dofinansowywania oświaty z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.
Pogorszenie dostępności do świadczeń medycznych w odczuciu społecznym, zwłaszcza usług o charakterze specjalistycznym (wizyty u lekarzy specjalistów, specjalistyczne badania diagnostyczne, pomoc szpitalna).
Zbyt małe środki finansowe z budżetu państwa na zabezpieczenie potrzeb ludności w zakresie pomocy społecznej.
Utrzymujące się bardzo niskie nakłady finansowe na mieszkalnictwo w budżecie państwa.
Trudności w wykorzystaniu środków finansowych na budowę i modernizację dróg kołowych (krajowych, wojewódzkich), co powoduje stałe pogarszanie się warunków podróżowania i bezpieczeństwa ruchu drogowego.
Pogarszająca się kondycja finansowa PKP - likwidacja niektórych połączeń, zmniejszenie częstotliwości kursowania pociągów na istniejących trasach.
Możliwa niestabilność w długim okresie aktywnej polityki regionalnej na szczeblu centralnym uwzględniającej zarówno decydujące dla długofalowego rozwoju kraju wymogi zwiększania efektywności gospodarowania, jak i wymogi polityki społecznej państwa.
Otoczenie wojewódzkie i powiatowe
Utrzymywanie się znaczących dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i poziomie życia ludności pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa mazowieckiego, zwłaszcza w relacji: Warszawa - OMW - pozostałe obszary województwa mazowieckiego oraz miasta - obszary wiejskie.
Odływ najbardziej aktywnych, młodych i wykwalifikowanych osób z małych miast i obszarów wiejskich.
Wysoki udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie mazowieckim ludności wiejskiej, zagrożenie marginalizacją i pauperyzacją mieszkańców wsi i małych miast spoza OMW.
Niedostateczne środki finansowe będące w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (aktywizacja zawodowa absolwentów,

pożyczki dla bezrobotnych, kursy i szkolenia itp.).
Zły stan techniczny dróg powiatowych na terenie powiatu grodziskiego.
Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna na terenie powiatu grodziskiego w zakresie kanalizacji sanitarnej, oczyszczania ścieków, gospodarki odpadami, gazyfikacji, elektroenergetyki.

2. Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju - ocena stanu istniejącego

SILNE STRONY GMINY ŻABIA WOLA (czynniki stymulujące i wspierające dalszy rozwój społeczno-gospodarczy)	SŁABE STRONY GMINY ŻABIA WOLA (czynniki ograniczające i hamujące dalszy rozwój społeczno-gospodarczy)
POŁOŻENIE W SYSTEMIE OSADNICZYM ORAZ POWIĄZANIA TRANSPORTOWE Z OTOCZENIEM	
Położenie gminy w pobliżu Warszawy - miejsca pracy, możliwość kształcenia się młodzieży na poziomie średnim i wyższym, oraz korzystania z imprez kulturalnych.	Brak komunikacji zbiorowej łączącej gminę z Tarczynem; część miejscowości nie posiada bezpośredniego połączenia z Mszczonowem i Grodziskiem Mazowieckim.
Korzystne połączenia komunikacyjne gminy z otoczeniem, w tym z Warszawą - przez jej teren przebiegają: droga krajowa nr 8 relacji Kudowa-Zdrój – Budzisko i nr 50 w relacji Ciechanów – Ostrów Mazowiecka, droga wojewódzka nr 876 w relacji Chudolipie – Piotrkowice – Many – Tarczyn – Łoś (droga ta stanowi bardzo ważny alternatywny ciąg komunikacyjny do drogi krajowej nr 50 oraz w połączeniu z fragmentem drogi powiatowej nr 510 umożliwia skomunikowanie z dzielnicą przemysłową Mszczonowa), bliskość autostrady A2 (węzeł w Grodzisku Mazowieckim), znajdująca się w promieniu ok. 100 km autostrada A1.	Zlikwidowana stacja PKP w Grzegorzewicach na szlaku kolejowym Skierniewice - Łuków. Brak połączenia kolejowego z Warszawą, Mszczonowem i Skierniewicami.
Przebudowa drogi krajowej nr 8 z przystosowaniem do parametrów drogi ekspresowej wraz z budową bezkolizyjnych węzłów komunikacyjnych, przejazdów gospodarczych, kładek dla pieszych i ekranów akustycznych.	Infrastruktura drogowa w złym stanie technicznym, brak dostępu w wielu rejonach do infrastruktury kanalizacyjnej, gazowej i telekomunikacyjnej. Konieczność rozbudowy sieci wodociągowej.
Bliskość dużych centrów handlowych (Centrum Mody, Maximus, Janki).	
LUDNOŚĆ	
Stały wzrost liczby mieszkańców spowodowany napływem migracyjnym. Duże zainteresowanie ze względu na atrakcyjność gminy, w szczególności w zakresie budownictwa mieszkaniowego.	Duża liczba osób mieszkających na terenie Gminy Żabia Wola, a rozliczających podatek dochodowy PIT w miejscu zameldowania poza gminą.
Dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego.	
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	
Relatywnie czyste środowisko przyrodnicze. Stosunkowo wysoka lesistość gminy - lasy stanowią 22% ogólnej jej powierzchni (średnia krajowa 27%). Duże zwarte kompleksy leśne stanowiące cenne	Brak powszechnych nawyków i podstaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy i przyjezdnych.

ekosystemy. Istniejące liczne zadrzewienia śródpolne oraz zadrzewienia i łąki wzdłuż cieków wodnych stanowią korytarze ekologiczne.	
Walory przyrodnicze gminy stwarzające możliwość rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych, w tym dla mieszkańców Warszawy: kompleksy leśne (Uroczysko leśne Skuły-Wschód, Uroczysko leśne Skuły-Zachód), rzeki (Mrowna, Utrata, Pisia Tuczna, Pisia Gągolina i Rokitnica Stara), zbiorniki wodne (przede wszystkim Grzegorzewice, Ojrzanów, Bartoszkówka, Musuły, Władysławów, Osowiec, Kaleń), tereny rekreacyjne (Władysławów, Siestrzeń, Grzymek, Musuły i Lasek).	Niezadawalający stan czystości wód powierzchniowych na terenie gminy.
Brak uciążliwych dla środowiska przyrodniczego zakładów produkcyjnych.	Zaśmiecanie lasów.
Niewielkie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.	Niekontrolowane zrzuty nieoczyszczonych ścieków z gospodarstw domowych do rowów melioracyjnych, przydrożnych i do ziemi, co powoduje zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych.
Bieżące działania Gminy Żabia Wola w zakresie oczyszczania terenu gminy z azbestu (odbiór, transport i utylizacja odpadów zawierających azbest oraz rozbiórka pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych).	Występowanie azbestu na dachach budynków gospodarczych i mieszkalnych na terenie gminy.
Gmina położona jest pomiędzy Parkami Krajobrazowymi: Bolimowskim oraz Chojnowskim.	Rozwój budownictwa mieszkaniowego kosztem terenów rolniczych.
Na terenie gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody: Skulski Las i Skulskie Dęby. Ponadto występuje 49 pomników przyrody (drzewa) i 116 stanowisk archeologicznych.	Hałas i zanieczyszczenia ze strony pojazdów samochodowych poruszających się po tzw. „trasie katowickiej”.
GOSPODARKA LOKALNA	
Lokalizacja nowych przedsiębiorstw przy tzw. „trasie katowickiej” (m.in. spedycja, logistyka, transport).	Słabe gleby (w większości występują gleby niskich klas bonitacji V i VI). Tradycyjne rolnictwo.
Na terenie gminy funkcjonuje ok. 700 podmiotów gospodarczych, w tym m.in.: FINCO STAL, BSL Truck, BadaPak – Borowski, Bieganowski Sj., UNIVeG Logistics Poland Sp. z o.o., Multiserwis Sp. z o.o., Schüco International Polska Sp. z o.o., Ro-Ma Zakłady Narzędzi Skrawających Sp. z o.o., Topsil Global, TECHNIArt Sp. z o.o., Canpol Sp. z o.o., Holdbox Frąckiewicz Sj., Centurion Dominika Kraśko Białek i Elżbieta Żuchowska Czwartosz Sj., Polska Special Steel Sp. z o.o., HUBIX, INTER-TAP Stanisław Suhecki, PPHBIM Sławomir Jeglejewski, Usługi Transportowe Jerzy	Rozdrobnienie gospodarstw rolnych (gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha stanowią ok. 12% liczby gospodarstw gospodarstwa, zaś o powierzchni 1-5 ha stanowią ok. 77% liczby gospodarstw rolnych). Niewielki potencjał produkcyjny i niedoinwestowanie części gospodarstw rolnych. Brak specjalizacji produkcji rolniczej. Brak kooperacji wśród rolników. Niska opłacalność produkcji rolniczej.

Wiśniewski, Hotel Palatium s.c., Logi-Pack MALPAK Sp. z o.o., Shell Polska Sp. z o.o.	
Duże powierzchnie terenów użytków rolnych. Korzystne warunki dla rozwoju tzw. rolnictwa ekologicznego.	Nikłe zainteresowanie wśród mieszkańców powstawaniem gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi.
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
OŚWIATA	
Wykształcona, mobilna kadra pedagogiczna w gminnych placówkach oświatowych.	Brak przedszkola i żłobka gminnego. Brak dostatecznej liczby miejsc w punktach przedszkolnych.
Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach.	Duże koszty związane z utrzymaniem gminnych placówek oświatowych.
Funkcjonowanie placówek niepublicznych: - Przedszkola Niepublicznego „PROMYK” w Ojrzanowie-Towarzystwie, - Przedszkole Żabka w Żabiej Woli, - Żłobek Żabka. Sieć przedszkoli uzupełniona przez prywatne publiczne Przedszkole Żabka w Żabiej Woli.	Brak dostatecznej liczby miejsc w szkołach.
Na terenie gminy funkcjonuje placówka wsparcia dziennego, prowadzona na zlecenie gminy przez organizację pozarządową – Świetlica Motyle w Słubiczy Dobrej.	
Wykorzystanie technologii informatycznych (własne strony internetowe, konta na profilach społecznościowych – np. Facebook).	Brak szybkich łączy internetowych w szkołach oraz wymagająca inwestycji infrastruktura informatyczna.
Wykorzystywanie w procesie nauczania zaawansowanych technologii (tablice interaktywne, multibooki, e-teatr, nagłośnienie przestrzenne).	Niewystarczająca liczba placów zabaw na terenie gminy.
Publikacje szkolne (gazetki, tablice).	
Duża liczba organizowanych przez szkoły imprez i spotkań tematycznych pozwalających uczniom na naukę poprzez zabawę i doświadczenie.	
OCHRONA ZDROWIA / POMOC SPOŁECZNA	
Dobrze rozwinięty system opieki społecznej.	Funkcjonowanie na terenie gminy tylko jednej przychodni świadczącej usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej.
Dobrze przygotowana kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. GOPS systematycznie prowadzi monitoring potrzeb oraz współpracuje ze wszystkimi podmiotami działającymi w sferze pomocy społecznej.	Brak na terenie gminy specjalistycznej opieki medycznej.
Lecznictwo szpitalne i specjalistyczne oraz pogotowie ratunkowe realizowane są w Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Szpitalu Zachodnim im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim.	Bardzo ograniczone środki finansowe na pomoc społeczną.
Funkcjonowanie Gminnego Punktu Rehabilitacyjnego dla mieszkańców oferującego zabiegi fizykoterapeutyczne oraz dużą gamę ćwiczeń rehabilitacyjno-korekcyjnych.	Ze świadczeń pomocy społecznej korzysta ok. 4% ogółu mieszkańców gminy (głównie posiłki, zasiłki celowe, ubranie, usługi opiekuńcze).

Modernizacja i termomodernizacja oraz dostosowanie budynku Gminnego Centrum Zdrowia w Żabiej Woli do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych w części obiektów użyteczności publicznej.
Oddanie do użytkowania budynku socjalnego w Osowcu.	Zły stan techniczny części istniejących gminnych zasobów mieszkaniowych oraz niewystarczający zasób lokali socjalnych.
KULTURA, SPORT I REKREACJA ORAZ TURYSTYKA	
Aktywnie działający Dom Kultury w Żabiej Woli - unikalne w skali kraju Mini Muzeum Żaby.	Niedostateczna infrastruktura sportowa (m.in. brak pełnowymiarowej sali gimnastycznej).
Bogata oferta Gminnej Biblioteki Publicznej w Żabiej Woli - nowości książkowe, system biblioteczny skorelowany z nowoczesną stroną internetową (pozwalający m.in. na rezerwacje, prolongaty, podgląd konta czytelnika, komunikację z biblioteką) stanowiska internetowe, ksero, druk, skan, czytelnia z dostępem do Internetu przez WiFi, punkt bezpośredniej wymiany książek między czytelnikami, spotkania autorskie, imprezy dla dzieci i młodzieży, spotkania w bibliotece, aktywne uczestnictwo w programach czytelniczych (m.in. „Narodowe Czytanie”).	Niewystarczający stopień wykorzystania dostępnej infrastruktury sportowej.
Na terenie gminy funkcjonują: Stowarzyszenie Akademia Sportu Żabia Wola, Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Józefina”.	Zbyt mała ilość imprez kulturalno-rozrywkowych i sportowych dla młodzieży ponadgimnazjalnej.
Liczne zabytki kultury materialnej, w tym wpisane do rejestru zabytków: zespoły parkowo-dworskie (Grzegorzewice, Grzmiąca, Grzymek, Osowiec, Petrykozy, Żabia Wola), cmentarze (Żelechów, Skuły), kościoły (Żelechów, Skuły). Ponadto, wiele obiektów znajduje się pod opieką Konserwatora Zabytków.	Niewielkie zaplecze turystyczne (m.in. brak „tanich” noclegów dla grup zorganizowanych) oraz brak kompleksowej obsługi ruchu turystycznego.
Duży potencjał turystyczno-wypoczynkowy - duże możliwości tworzenia ciekawych przyrodniczo i krajobrazowo szlaków turystycznych.	Niewystarczająca infrastruktura turystyczna (np. trasy turystyczne, wypożyczalnia rowerów).
Dobrze rozwinięte zaplecze hotelarsko-gastronomiczne: Hotel PALATIUM w Hucie Żabiowskiej (120 miejsca noclegowe), Hotel i Restauracja KOT w Siestrzeni (32 miejsca noclegowe), Zajazd Kasztelański w Siestrzeni (16 miejsc noclegowych), Gospodarstwo Agroturystyczne „Bażant” Ewa Błaszkiwicz w Siestrzeni (22 miejsca noclegowe), Gospodarstwo Agroturystyczne Bogdan Bęza w Ojżanowie Towarzystwo (28 miejsc noclegowych), Gospodarstwo Agroturystyczne Teresa Pycia w Siestrzeni (5 miejsc noclegowych), Gospodarstwo	Niewystarczające środki finansowe na wsparcie finansowe inicjatyw sportowych i organizacyjnych stowarzyszenia i klubów sportowych. Niewielkie włączenie do współpracy w tym zakresie młodzieży pozaszkolnej.

Agroturystyczne Henryk Pączek w Osowcu (17 miejsc noclegowych), Gospodarstwo Agroturystyczne Dariusz Gajewski w Żelechowie (10 miejsc noclegowych), Wodna Osada – Grzegorzewice.	
Produkt turystyczny „Weekend z Termami Mszczonów; w ramach projektu partnerskiego na terenie Gminy Żabia Wola wytyczono i oznakowano trasy rowerowe, przygotowano przewodnik z mapą, a także udostępniono infokiosk w Domu Kultury w Żabiej Woli.	Niewystarczające środki finansowe na promocję turystyczną gminy.
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
Aktywna działalność Ochotniczych Straży Pożarnych w Skułach i w Żelechowie funkcjonujących w Krajowym Systemie Ratownictwa. Zakupiono dwa nowe samochody ratowniczo-gaśnicze – w 2013 r. dla OSP Skuły, a w 2015 r. dla OSP Żelechów. OSP na bieżąco są wyposażane w sprzęt niezbędny do ich funkcjonowania.	
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
Funkcjonowanie Gminnej Spółki Wodnej.	Duża liczba miejscowości (41 wsi, podzielonych na 32 sołectwa). Powoduje to dodatkowe trudności w ich wyposażeniu w urządzenia infrastruktury technicznej - zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej, oczyszczalnie ścieków (wysokie koszty budowy i eksploatacji w przeliczeniu na 1 mieszkańca).
Dobra jakość wody pitnej dostarczanej siecią wodociągową.	Konieczność rozbudowy sieci wodociągowej.
Wybudowanie oczyszczalni ścieków w Żabiej Woli oraz sieci kanalizacyjnej o długości ok. 20,6 km w części miejscowościach: Żabia Wola, Huta Żabiowska, Józefina, Osowiec, Wycinki Osowskie.	Zanieczyszczenie wód podziemnych i cieków wodnych spowodowane niewystarczającym systemem kanalizacji sanitarnej oraz koniecznością budowy kolejnych gminnych oczyszczalni ścieków, rozbudowy istniejącej oraz budowy oczyszczalni przydomowych - powoduje.
Na terenie gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów stałych.	Zły stan techniczny dróg powiatowych i gminnych - znaczna część dróg kwalifikuje się do kosztownych remontów i przebudowy.
	Niedobory w zakresie chodników i urządzeń bezpieczeństwa ruchu pieszych, rowerzystów i ruchu kołowego na drogach publicznych.
	Niedostateczne oznakowanie dróg publicznych na terenie gminy.
	Niewystarczająco rozwinięta sieć gazu przewodowego.
	Stara sieć elektroenergetyczna niskich napięć.
	Brak mostu na rzece Pisi Tuczej w Grzymku łączącej gminę Żabia Wola z gminą Radziejowice oraz dopływie do rzeki Pisi

	Tucznej w Słubicy A oraz zły stan techniczny mostów istniejących.
	Zły stan wiaduktów w ciągach dróg nad przejazdami kolejowymi.
ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI	
Aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żabia Wola.	Rozproszona sieć osadnicza (41 miejscowości).
Rezerwy terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego, letniskowego i działalności produkcyjno-usługowej.	Brak uzbrojonych terenów pod inwestycje mieszkaniowe i gospodarcze.
Relatywnie umiarkowane ceny gruntów budowlanych.	Brak uporządkowania i zagospodarowania terenów zieleni. Niedostateczny rozwój terenów publicznie dostępnych.
	Niedostateczna troska o estetykę i czystość otoczenia.
	Niewystarczająca liczba parkingów.
	Niedostatecznie zagospodarowane centra wsi (obszary przestrzeni publicznej), przede wszystkim w takich miejscowościach, jak: Żabia Wola, Żelechów, Skuły, Józefina, Słubica, Zaręby, Ojrzanów, Grzegorzewice, Władysławów (tzw. subgminne ośrodki koncentracji ludności i usług).
	Brak zagospodarowanych obszarów przestrzeni publicznej dla mieszkańców wsi o coraz większej koncentracji ludności, w tym Kaleni, Piotrkowic, Osowca.
GOSPODARKA FINANSOWA	
Stały wzrost dochodów i wydatków inwestycyjnych budżetu gminy.	Stały wzrost społecznych oczekiwań i potrzeb inwestycyjnych.
Aktywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, w tym z Unii Europejskiej na realizację przedsięwzięć rozwojowych.	
WSPÓŁPRACA Z MIESZKAŃCAMI I OTOCZENIEM	
Rada Gminy co roku uchwała Program współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Niski poziom integracji mieszkańców gminy i „lokalnego patriotyzmu”.
Współpraca samorządu gminnego z mieszkańcami przy realizacji zadań publicznych na rzecz społeczności poprzez wprowadzenie inicjatywy lokalnej.	Małe zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną.
Na terenie gminy aktywną działalność prowadzi wiele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.	Niewystarczający system wymiany informacji między Urzędem Gminy a mieszkańcami.
Współpraca z Lokalną Grupą Działania „Ziemia Chełmońskiego” przy realizacji operacji w ramach Programu LEADER.	
Realizacja inicjatyw społecznych przez mieszkańców gminy przy współpracy	Potrzeba rozwinięcia współpracy Gminy Żabia Wola z gminami zagranicznymi.

z samorządem, w tym m.in. organizacja w Domu Kultury w Żabiej Woli stałej wystawy na temat twórczości Józefa Chełmońskiego, przeprowadzenie zbiórki publicznej i rewitalizacja grobów Józefa Chełmońskiego oraz ks. Franciszka Barnaby Pełki; utworzenie miejsca rekreacyjnego tzw. Lasku Żabiowskiego ze ścieżką edukacji przyrodniczo-leśnej zdrowego stylu życia.	
Rozwinięcie wolontariatu przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze szkołami i mieszkańcami gminy.	
Znacząca część gminy posiada dostęp do Internetu.	Niewystarczająca przepustowość łączy internetowych kablowych oraz innych w miejscach, w których nie ma możliwości utworzenia światłowodów. Słaby zasięg telefonii komórkowej.
Gmina Żabia Wola jest członkiem m.in. Związku Gmin Wiejskich, Stowarzyszenia Gmin na rzecz Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Chełmońskiego”, Lokalnej Organizacji Turystycznej Mazowsza Zachodniego, Związku Międzygminnego „Mazowsze Zachodnie”.	
OBŚLUGA ADMINISTRACYJNA MIESZKAŃCÓW	
Dobrze przygotowana kadra pracująca w Urzędzie Gminy.	
Wydawanie przez Urząd Gminy w Żabiej Woli Biuletynu „Nasza Gmina” - kwartalnik, prowadzenie strony internetowej oraz konta na serwisie Facebook.	Niewystarczająca promocja gminy, w tym jej walorów mieszkaniowych, gospodarczych, osiągnięć inwestycyjnych i w zakresie planów rozwoju.
Utworzenie Lokalnego Centrum Kompetencji w Żabiej Woli zapewniające dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.	Niewystarczająca liczba e-usług umożliwiających pełne załatwienie spraw w urzędzie drogą internetową.
Publiczne punkty dostępu do Internetu w Żabiej Woli (w Gminnej Bibliotece Publicznej) oraz Bartoszewce (w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej).	Brak dostatecznej ilości tablic informacyjnych na terenie gminy.
Osiągnięcia Urzędu Gminy Żabia Wola zostały nagrodzone m.in. tytułem Lidera Wykorzystywania Środków Unijnych (III miejsce w kategorii aktywność - liczba wniosków pozytywnie zaopiniowanych pod względem formalnym za aktywne działania dla rozwoju Mazowsza w ramach RPO WM 2007-2013), wyróżnieniem w „Rankingu Samorządów Rzeczypospolitej” 2010 w kategoriach Innowacyjny Samorząd Wiejski (I miejsce), Najlepsza Gmina Wiejska (IV miejsce).	Potrzeba modernizacji infrastruktury informatycznej Urzędu.
Dostęp poprzez gminną stronę internetową	

do GIS - Systemu Informacji Przestrzennej.	
Wdrożenie nowoczesnego elektronicznego systemu zarządzania dokumentacją (EZD).	

3. Problemy wymagające podjęcia działań naprawczych

KATALOG GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY ŻABIA WOLA (problemy wymagające podjęcia działań naprawczych)
• Niepełne zwodociągowanie gminy.
• Brak w dużej części Gminy zorganizowanego systemu gospodarki ściekowej - oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacji sanitarnej i przydomowe oczyszczalnie ścieków.
• Zły stan techniczny dróg gminnych i powiatowych. Braki w urządzeniach towarzyszących (chodniki, utwardzone pobocza, oświetlenie uliczne, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna). Brak ścieżek rowerowych. Zły stan techniczny obiektów kolei (wiadukty, przejazdy).
• Niewystarczające powiązania w zakresie komunikacji zbiorowej w szczególności z Warszawą, Grodziskiem Mazowieckim i Mszczonowem (ilość przystanków, częstotliwość kursowania autobusów, komfort podróżowania).
• Nieodpowiednia infrastruktura sportowa , w tym m.in. brak pełnowymiarowych sal gimnastycznych.
• Brak gminnego przedszkola oraz miejsc w punktach przedszkolnych.
• Mała przepustowość łączy internetowych kablowych oraz innych w miejscach, w których nie ma możliwości utworzenia światłowodów.
• Niewystarczający stopień wykorzystania nowoczesnych technologii w szczególności w zakresie infrastruktury informatycznej urzędu, szkół i innych jednostek publicznych.
• Mała ilość światlic .
• Niedobory w zakresie specjalistycznej opieki medycznej (lekarze specjaliści).
• Zły stan techniczny części istniejących gminnych zasobów mieszkaniowych oraz niewystarczający zasób lokali socjalnych.
• Brak pełnego zgazyfikowania gminy. Zły stan technicznych lub niedostosowanie do potrzeb urządzeń i obiektów elektroenergetycznych (sieci przesyłowe, stacje transformatorowe).
• Pokrycia z eternitu dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych.
• Trudne warunki lokalowe Urzędu Gminy .
• Zbyt mało miejsc do aktywności sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży (place zabaw, skatepark etc.)

CZĘŚĆ III. Cele rozwoju Gminy Żabia Wola

Generalny cel kierunkowy (wizja rozwoju) i cele strategiczne

Zarządzanie strategiczne polega na podejmowaniu decyzji w sprawie przyszłych kierunków działania oraz na wdrożeniu tych decyzji. W zarządzaniu strategicznym można wyróżnić dwie główne fazy: planowania strategicznego oraz implementacji strategii.

Planowanie strategiczne obejmuje następujące etapy:

- Definiowanie filozofii wizji organizacji;
- Ustalanie długo- i krótkoterminowych celów, odpowiednio do przyjętej wizji;
- Wybór strategii, na podstawie określonych kryteriów efektywności, stosownie do założonych celów organizacji.

Z kolei implementacja strategii obejmuje:

- Utrzymanie lub wprowadzenie niezbędnych funkcji/działań organizacji, aby przyjęta strategia została skutecznie zrealizowana.
- Monitoring efektywności wdrażania poszczególnych etapów strategii.

Poniżej zaprezentowany został ramowy układ logiczny strategii rozwoju Gminy Żabia Wola, uwzględniający hierarchię poszczególnych celów i wizji:

- Wizja rozwoju gminy;
- Główne cele strategiczne/priorytetowe/priorytety rozwoju;
- Częstkowe/szczegółowe/operacyjne cele rozwoju oraz zadania realizacyjne.

GENERALNY CEL KIERUNKOWY (WIZJA ROZWOJU) GMINY ŻABIA WOLA:

**GMINA ŻABIA WOLA ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ŻYCIA NA TERENIE
OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY,
OŚRODKIEM KONKURENCYJNEJ, INNOWACYJNEJ GOSPODARKI
LOKALNEJ, ZDROWYCH WARUNKÓW ZAMIESZKANIA,
EFEKTYWNEGO INWESTOWANIA, PRACY I WYPOCZYNKU
ZGODNIE Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

STRATEGICZNE CELE ROZWOJU GMINY ŻABIA WOLA:

Cel strategiczny nr 1

**Likwidacja niedoborów w infrastrukturze technicznej, w tym służącej
ochronie środowiska przyrodniczego oraz racjonalne zagospodarowanie
przestrzeni**

Cel strategiczny nr 2

Trwały i zrównoważony rozwój gospodarki lokalnej

Cel strategiczny nr 3

**Podnoszenie standardu świadczonych usług społecznych oraz działania na
rzecz integracji i kształtowania postaw prospołecznych mieszkańców**

CZĘŚĆ IV. Strategiczne programy działań realizacyjnych Gminy Żabia Wola

1. Cele operacyjne i planowane zadania realizacyjne

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami komunalnymi

Cel operacyjny: Dostarczenie mieszkańcom wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa sieci wodociągowej. ▪ Budowa tzw. „spinek” w ciągach sieci wodociągowej.
Cel operacyjny: Rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (grawitacyjnej i tłocznej) w miejscowościach o zwartej zabudowie i największej gęstości zaludnienia oraz ich podłączenie do zbiorczych oczyszczalni ścieków i realizacja porozumień z sąsiednimi gminami: Grodzisk Mazowiecki i Nadarzyn, co pozwoli na zmniejszenie kosztów. ▪ Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Żabiej Woli i budowa oczyszczalni ścieków w Bieniewcu i Skułach. ▪ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o niskiej intensywności zabudowy i gęstości zaludnienia. ▪ Ujednolicenie zapisów Miejsowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żabia Wola z przepisami krajowymi w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.
Cel operacyjny: Rozwiązanie problemu gospodarki odpadami komunalnymi
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie akcji edukacyjnej wśród mieszkańców gminy na temat selektywnej zbiórki odpadów stałych i negatywnych konsekwencji dla środowiska przyrodniczego z niewłaściwego ich składowania. ▪ Monitoring nielegalnych miejsc składowania odpadów tzw. „dzikich wysypisk”. ▪ Kontrola i uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami.
Cel operacyjny: Zapewnienie mieszkańcom dostaw energii elektrycznej i gazu sieciowego
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja sieci elektroenergetycznych i stacji transformatorowych na terenie gminy. ▪ Dalsza gazyfikacja gminy – realizacja „Koncepcji programowej gazyfikacji Gminy Żabia Wola”.
Cel operacyjny: Zapewnienie mieszkańcom dostępu do szybkiego Internetu
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa sieci światłowodowej oraz innych łączy internetowych. ▪ Budowa urządzeń technicznych i sieci Internetu szerokopasmowego. ▪ Instalacja ogólnodostępnego systemu bezprzewodowego Internetu. ▪ Edukacja informatyczna mieszkańców gminy.

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Drogi i transport publiczny

<i>Cel operacyjny:</i> Prowadzenie działań stymulujących i wspierających <u>ponadgminne inwestycje transportowe</u>
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ Wspieranie działań na rzecz polepszenia powiązań transportowych gminy z otoczeniem.▪ Modernizacja dróg powiatowych wraz z budową urządzeń zapewniających wzrost bezpieczeństwa ruchu pieszych, rowerzystów i samochodów.▪ Budowa bezkolizyjnych przejazdów.
<i>Cel operacyjny:</i> Poprawa standardu <u>gminnego układu drogowego</u>
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ Budowa nowych, modernizacja i przebudowa oraz remont istniejących dróg gminnych▪ Budowa i modernizacja urządzeń infrastrukturalnych zapewniających poprawę bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszych – w szczególności chodniki, utwardzone pobocza, oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, sygnalizacja świetlna, przejścia dla pieszych, „spowalnicze ruchu”.▪ Wyznaczenie miejsc parkingowych dla samochodów osobowych i ciężarowych na obszarze gminy.▪ Wymiana i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne (m.in. typu LED).▪ Budowa systemu komunikacyjnych dróg rowerowych.
<i>Cel operacyjny:</i> Poprawa obsługi mieszkańców w zakresie <u>komunikacji zbiorowej</u>
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ Poprawa powiązań transportem publicznym gminy z otoczeniem, w tym w szczególności z Warszawą, Tarczynem, Grodziskiem Mazowieckim i Mszczonowem (wzrost liczby przystanków, częstotliwości kursowania i standardu podróżowania), rozwój zbiorowego transportu drogowego i kolejowego osobowego (utworzenie linii kolejowej WKD Mszczonów – Raszyn, ponowne uruchomienie przewozów pasażerskich linią kolejową relacji Skierniewice – Łuków z przystankiem w Grzegorzewicach).

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne

<i>Cel operacyjny:</i> Systematyczne prowadzenie <u>edukacji ekologicznej i promocji proekologicznego stylu życia wśród społeczności lokalnej</u>
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none">▪ Upowszechnianie rzetelnej wiedzy o stanie środowiska przyrodniczego gminy, jego walorach, zasobach i głównych zagrożeniach.▪ Kształtowanie proekologicznych postaw dorosłych mieszkańców gminy w miejscu ich zamieszkania i wypoczynku.▪ Systematyczna edukacja ekologiczna mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży w szkołach.▪ Integracja społeczności lokalnej wokół programu poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz utworzenie lokalnego lobby na rzecz jego skutecznej realizacji.
<i>Cel operacyjny:</i> Pełna <u>ochrona walorów i zasobów środowiska przyrodniczego</u>

<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona bioróżnorodności terenów cennych przyrodniczo, wartościowego krajobrazu kulturowego i zapewnienia prawidłowego funkcjonowania istniejących ekosystemów.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowanie gminnego planu zalesień - zwiększenie lesistości gminy, poprzez wprowadzenie zalesień i dolesień na gruntach rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej i w wybranych terenach rekultywowanych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doprowadzenie do należytego stanu czystości rzek przepływających przez teren gminy oraz zachowanie ciągów ekologicznych wzdłuż cieków wodnych, zwłaszcza wzdłuż rzeki Utraty, Pisi Tuczej i Pisi Gągoliny.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona istniejących terenów bagiennych i podmokłych położonych w sąsiedztwie cieków wodnych, stanowiących naturalne pasy ochronne i oczyszczające wody powierzchniowe.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizowanie i wspieranie działań w zakresie ograniczania uciążliwości zanieczyszczeń i hałasu występujących wzdłuż dróg kołowych o dużym natężeniu ruchu (m.in. wprowadzenie pasów zieleni izolacyjnej, wałów ziemnych, ekranów dźwiękochłonnych).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zachowanie i ochrona przestrzeni produkcji rolnej w kompleksach żyznych gleb (o przewadze gruntów klas bonitacyjnych III i IV).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie działań na rzecz produkcji energii z zastosowaniem naturalnych i ekologicznych źródeł energii. Przystosowanie istniejących kotłowni do wykorzystania paliw ze źródeł odnawialnych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijanie stałej współpracy z sąsiednimi gminami, powiatem grodziskim i poszczególnymi gminami wchodzącymi w jego skład w celu koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska.
<p>Cel operacyjny: Racjonalne zagospodarowanie przestrzeni</p>
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową o dużym komforcie przestrzennym, a także porządkowanie i sanację istniejącej zabudowy.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczanie rozpraszania zabudowy mieszkaniowej poprzez przyjęcie zasady dogęszczania istniejących jednostek osadniczych. Preferowanie rozwoju osadnictwa na terenach wyposażonych w infrastrukturę techniczną i wzdłuż dróg wyposażonych w tę infrastrukturę zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie oraz rozbudowa centrów wsi (obszary przestrzeni publicznej) ośrodków subgminnych w Żabiej Woli, Skułach, Józefinie, Kaleni, Zarębach, Piotrkowicach, Żelechowie, Ojrzanowie, Grzegorzewicach, Władysławowie.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uporządkowanie przestrzenne terenów urbanizujących się, poprzez wyznaczenie i rozdzielanie terenów dla wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego oraz osadnictwa mieszkalno-rekreacyjnego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ochrona cennych zasobów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego przed zabudową i degradacją.

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Gospodarka niskoemisyjna

Cel operacyjny: Przejęcie na gospodarkę niskoemisyjną
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skuteczne wdrożenie i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowa instalacja urządzeń służących wykorzystaniu Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w budynkach użyteczności publicznej i budynkach prywatnych, w tym: instalacja urządzeń fotowoltaicznych, instalacja kolektorów słonecznych, energia w skojarzeniu (kogeneracja), pompy ciepła, instalacja urządzeń do wykorzystania energii wiatru i inne.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa nowego oraz wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (m.in. typu LED).

▪ Wymiana pieców grzewczych w gospodarstwach domowych.
▪ Wymiana eternitowych pokryć dachów, usuwanie i utylizacja odpadów azbestowych.
▪ Promocja idei wykorzystania OZE wśród mieszkańców, zmiana świadomości ekologicznej mieszkańców.
▪ Promocja i informacja w zakresie możliwości pozyskania środków na zakup i instalację urządzeń służących pozyskaniu OZE.
▪ Ścisła współpraca z gminami sąsiednimi i LGD „Ziemia Chełmońskiego” w zakresie działań promocyjnych i szkoleniowych dotyczących edukacji ekologicznej i promocji OZE.

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Gospodarka lokalna

Cel operacyjny:
Organizacyjne i finansowe wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i innowacji
<i>Zadania realizacyjne</i>
▪ Wspomaganie przedsiębiorczości poprzez współdziałanie władz gminy ze stosownymi agencjami i fundacjami oraz lokalnymi przedsiębiorcami.
▪ Wspieranie działań na rzecz tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, zwłaszcza dla absolwentów szkół oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców.
▪ Wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych.
▪ Wspieranie przestawienia się gospodarstw rolnych na produkcję metodami ekologicznymi, tzw. Rolnictwo ekologiczne.
▪ Wykorzystanie walorów historycznych i przyrodniczych gminy dla aktywizacji funkcji turystyczno-rekreacyjnej.
▪ Uzbrojenie terenów pod nową działalność gospodarczą.
▪ Tworzenie i promocja gminnego zasobu gruntów na cele inwestycyjne. Sukcesywne ich przygotowywanie do zorganizowanej działalności inwestycyjnej (scalanie i podział na działki, budowa podstawowej sieciowej infrastruktury technicznej i dróg).
▪ Integracja oferty gospodarczej i inwestycyjnej gminy z systemem promocji gospodarczej OMW, wypracowanie stałego modelu współpracy z potencjalnymi partnerami gospodarczymi gminy przy wykorzystaniu planowanego Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego WOF, uruchomienie stałego stanowiska promocji oferty gospodarczej i turystycznej gminy przy wykorzystaniu CIG WOF.
▪ Wsparcie i rozwój instytucji doradczych w zakresie dotacji unijnych dla przedsiębiorców.
Cel operacyjny:
Rozwój turystyki
<i>Zadania realizacyjne</i>
▪ Wspieranie rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej w gminie.
▪ Kompleksowe zagospodarowanie ogólnie gminnej przestrzeni publicznej gminy (m.in. szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe i piesze, właściwe oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie, wydzielone strefy rekreacji i wypoczynku, infrastruktura techniczna odpowiednia dla obsługi ruchu turystycznego).
▪ Przygotowanie i realizacja programów odnowy wsi oraz zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego.
▪ Organizacyjne i finansowe wsparcie ochrony obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy.
▪ Wykorzystanie zbiorników wodnych (m.in. stawów) na cele rekreacyjne, budowa otwartych kąpielisk oraz organizacja innych atrakcji turystycznych.
▪ Stworzenie jednolitego systemu informacji turystycznej gminy łatwo dostępnej dla mieszkańców aglomeracji, turystów krajowych i zagranicznych.
▪ Stworzenie spójnej ogólnie gminnej oferty turystycznej, generującej pozytywny wizerunek gminy na rynku turystycznym (turystyka aktywna, turystyka przyrodnicza, turystyka kulturalna).
▪ Rozszerzenie elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych

promujących gminę.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Umiejętne wykorzystanie potencjału środowiskowego gminy dla rozwoju turystyki weekendowej dla mieszkańców całej aglomeracji, zintegrowana promocja turystyczna gminy w ramach OMW (skuteczne dojście z ofertą turystyczną), promowanie gminy w ramach systemu informacji turystycznej Warszawy i gmin położonych wokół niej. ▪ Udział w kongresach, targach, konferencjach i innych wydarzeniach podczas których możliwe jest zaprezentowanie oferty społecznej, turystycznej i gospodarczej gminy.
Cel operacyjny: Promocja gminy
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opracowanie i realizacja kompleksowego programu promocji gminy, skierowanego do potencjalnych mieszkańców, przedsiębiorców i turystów. ▪ Utworzenie banku danych o nieruchomościach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, produkcyjną i usługową. ▪ Aktualizacja i tworzenie folderów i innych publikacji informacyjnych na temat gminy. ▪ Wprowadzenie elementów marketingu terytorialnego (sprzedaż „produktu” lokalnego). ▪ Prowadzenie kalendarza cyklicznych imprez lokalnych i organizacja imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych umożliwiających napływ turystów i integrację mieszkańców. ▪ Wykorzystanie ogromnego potencjału społecznego aglomeracji warszawskiej, w tym: współpraca z instytucjami miejskimi oraz z warszawskimi organizacjami społecznymi w obszarze kultury, sportu, rekreacji, korzystanie z doświadczeń Warszawy i innych gmin, budowa wspólnej (komplementarnej) oferty sportowej i kulturalnej, wykorzystanie platform cyfrowych do wspólnego zarządzania usługami społecznymi (m.in. e-zdrowie, e-kultura, e-rekreacja).

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Usługi społeczne

Cel operacyjny: Poprawa warunków i jakości nauczania w gminnych placówkach oświatowych
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stałe doskonalenie programów nauczania w szkołach gminnych oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadre pedagogiczną. ▪ Budowa przedszkola gminnego oraz wspieranie powstawania placówek niepublicznych. ▪ Modernizacja i rozbudowa obiektów szkolnych, budowa pełnowymiarowej sali sportowej. ▪ Poprawa dostępności do Internetu i nowoczesnej infrastruktury informatycznej w placówkach oświatowych. ▪ Doposażenie gminnych placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne. ▪ Wsparcie dla edukacji pozaszkolnej dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej. ▪ Aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej wokół zajęć pozalekcyjnych, zabaw, konkursów i imprez.
Cel operacyjny: Poprawa warunków upowszechniania kultury
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja i rozwijanie działalności miejsc spotkań (klubów, świetlic) dla dzieci i młodzieży. ▪ Wspieranie wszelkich form działalności kulturalnej mieszkańców, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, zespołów. ▪ Organizacja i rozszerzanie zakresu imprez i wydarzeń kulturalnych związanych z dziedzictwem, historią i tradycjami. ▪ Rozwój instytucji realizujących cele kulturalne, m.in. domu kultury, biblioteki. ▪ Poprawa wyposażenia i warunków lokalowych instytucji kultury. ▪ Promocja działań związanych z kulturą.
Cel operacyjny:

Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zacieśnienie współpracy Komendy Powiatowej Policji, Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, Ochotniczych Straży Pożarnych z mieszkańcami gminy na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa publicznego. ▪ Zakupy sprzętu i wyposażenia dla potrzeb Ochotniczych Straży Pożarnych i Posterunku Policji. ▪ Wsparcie działań związanych z poprawą warunków lokalowych OSP i Posterunku Policji.
Cel operacyjny: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozszerzenie zakresu i osób objętych pomocą społeczną w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych. ▪ Systematyczne działania w zakresie profilaktyki uzależnień i edukacji rodzin dotkniętych tym problemem. ▪ Wsparcie i promocja wolontariatu, w tym rozwijanie wolontariatu przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej – pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Tworzenie systemu pomocy sąsiedzkiej dla osób potrzebujących. ▪ Realizacja działań w obszarze aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób znajdujących się trudnej sytuacji na rynku pracy (m.in. doradztwo zawodowe, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy). ▪ Realizacja działań na rzecz poprawy jakości życia i zdrowia seniorów. ▪ Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych. ▪ Modernizacja i remont istniejących oraz budowa nowych mieszkań komunalnych. ▪ Opracowanie programu rewitalizacji gminy.
Cel operacyjny: Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego w szkołach oraz ogólnodostępnych obiektów sportowych, budowa sali sportowej pełnowymiarowej w Ojrzeńcu. ▪ Współpraca organizacyjna i finansowa z organizacjami sportowymi w celu zagospodarowania czasu młodzieży szkolnej i pozaszkolnej.
Cel operacyjny: Poprawa opieki zdrowotnej mieszkańców
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja budynku Gminnego Centrum Zdrowia w Żabiej Woli. ▪ Zwiększenie liczby placówek podstawowej opieki medycznej na terenie gminy. ▪ Poprawa dostępu mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej (lekarzy specjalistów). ▪ Promocja zdrowia i zdrowego stylu życia. ▪ Zwiększenie zakresu usług dla mieszkańców w ramach Gminnego Punktu Rehabilitacyjnego.

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Wspieranie inicjatyw obywatelskich i komunikacja społeczna

Cel operacyjny: Organizacyjne i finansowe wsparcie działań na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej
<i>Zadania realizacyjne</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integracja i konsolidacja mieszkańców wokół działań na rzecz realizacji ustaleń Strategii oraz rozwoju gminy.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prowadzenie cyklicznych szkoleń oraz doradztwa w zakresie tworzenia inicjatyw obywatelskich.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorganizowanie internetowej „giełdy” inicjatyw społeczno-gospodarczych jako formy integracji ludzi i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) partnerów społecznych i organizacji pozarządowych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców m.in. w ramach możliwości finansowania inicjatyw lokalnych z budżetu gminy.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie udziału partnerów społecznych gminy w realizacji projektów finansowanych z UE.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Partnerska współpraca władz gminy z organizacjami pozarządowymi.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorganizowanie przy Urzędzie Gminy punktu wspierania organizacji pozarządowych w zakresie organizacyjno-prawnym, rachunkowo-księgowym oraz pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie powszechnego dostępu mieszkańców gminy do szybkiego Internetu.

Strategiczny program działań realizacyjnych:

Administracja samorządowa

<p><i>Cel operacyjny:</i> Poprawa warunków lokalowych Urzędu Gminy i poprawa jakości pracy administracji samorządowej</p>
<p><i>Zadania realizacyjne</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostosowanie struktur organizacyjnych Urzędu Gminy do zasad i wymogów zarządzania strategicznego.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Integracja systemu informacji gminy za aplikacjami wspólnymi dla gmin OMW.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa nowoczesnej infrastruktury i Urzędu Gminy, jako płaszczyzny komunikacji mieszkańców z władzami gminy oraz działań promocyjnych w kraju i zagranicą.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozszerzenie zakresu działań utworzonego Centrum Kompetencji.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja infrastruktury informatycznej i oprogramowania.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wdrożenie elektronicznego systemu usług dla mieszkańców, w tym przedsiębiorców.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie kwalifikacji kadr urzędu gminy i jednostek podległych.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nawiązywanie partnerskiej współpracy z zagranicznymi gminami.

2. Źródła finansowania

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- 1) środki własne budżetu Gminy Żabia Wola,
- 2) środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- 3) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- 4) środki z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,

- 5) środki z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- 6) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020,
- 7) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020,
- 8) środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 9) środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- 10) środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego,
- 11) budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 12) inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

2.

CZĘŚĆ V. Spójność celów rozwoju Gminy Żabia Wola z zapisami dokumentów strategicznych szczebla krajowego i województwa mazowieckiego na lata 2014-2020(30)

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 jest wyrazem dążenia lokalnej społeczności gminy nie tylko do osiągnięcia założonej wizji rozwoju i celów strategicznych, lecz również celów rozwoju zapisanych w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym. Strategia ta wpisuje się w obowiązujące dokumenty rozwoju strategicznego państwa, województwa mazowieckiego oraz powiatu grodziskiego.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 na poziomie krajowym wykazuje zgodność z najważniejszymi dokumentami dotyczącymi rozwoju społeczno-gospodarczego, takimi jak:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony. Miasta. Obszary Wiejskie”

Poza tym „Strategia” wykazuje zgodność z krajowymi programami operacyjnymi określającymi sposób wydatkowania środków w ramach polityki spójności UE na lata 2014-2020 takimi jak:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 wpisuje się również merytorycznie w wiele zadań i priorytetów rozwoju regionu i powiatu, jest zgodna m.in. z:

1. Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze,
2. Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (wersja 1.5, Warszawa, 24 listopada 2015)
3. Programem ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. (Uchwała Nr 104/12),
4. Strategią Rozwoju Powiatu Grodziskiego na lata 2014-2020.

Z oczywistych względów (zgodność z ww. dokumentami krajowymi i regionalnymi) Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 pozostaje również w zgodzie z założeniami polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, tj.:

- ✓ polityką ochrony środowiska,
- ✓ polityką społeczeństwa informacyjnego,

- ✓ polityką równego traktowania kobiet i mężczyzn.

Poniżej opisano szczegółowe odniesienia „Strategii” względem podstawowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

1. Zgodność na poziomie krajowym

1.1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK 2020)

Kierunki działań wyznaczone w "Strategii" wpisują się bezpośrednio w następujące cele operacyjne Strategii Rozwoju Kraju 2020:

- **Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem**
 - *I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych*
- **Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela**
 - *I.3.2. Rozwój kapitału społecznego*
 - *I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela*
- **Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki**
 - *II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki*
 - *II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie*
 - *II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej*
- **Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki**
 - *II.3.1. Wzrost popytu na wyniki badań naukowych*
 - *II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych- Zgodnie z zapisami SRK 2020: „Jednostki samorządu terytorialnego staną się ważnymi partnerami w procesie formułowania i realizacji polityki innowacyjnej. Zasadnicze znaczenie w tym zakresie zyskają Regionalne Strategie Innowacyjności, które są podstawowym instrumentem określania inteligentnej specjalizacji województw. Stworzone zostaną warunki umożliwiające władzom samorządowym podjęcie roli lidera integrującego lokalne środowiska akademickie, naukowe i gospodarcze, a także koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w regionalnych systemach wsparcia innowacji.”*
- **Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego**
 - *II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej*
 - *II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego*
- **Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych**
- **Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko**
 - *II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami*
 - *II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej*

- *II.6.4. Poprawa stanu środowiska*
- *II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych*
- **Cel III.1. Integracja społeczna**
 - *III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym*
 - *III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych*
- **Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych**
 - *III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych*
 - *III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych*
- **Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych**

1.2 . Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR 2010-2020)

Określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy na lata 2015-2030 cele operacyjne oraz odpowiadające im działania w bezpośredni sposób wpisują się również w strategiczny cel polityki regionalnej Polski tj.:

Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Ponadto osiągnięcie odpowiedniego poziomu rozwoju Gminy Żabia Wola w otoczeniu aglomeracji warszawskiej odpowiada następującym celom krajowej polityki regionalnej do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”).

Cel ten dotyczy jak najlepszego wykorzystania potencjału terytoriów cechujących się największą zdolnością do kreowania wzrostu gospodarczego (Warszawy i pozostałych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi - w tym OMW i Gmina Żabia Wola).

Kierunki działań polityki regionalnej w ramach celu 1 obejmują:

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:

1.1.1. Warszawy - stolicy państwa.

W kontekście Gminy Żabia Wola i jej celów rozwojowych najistotniejsze zapisy dotyczą *"integracji wewnętrznej przestrzeni obszaru metropolitalnego przez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych i organizacyjnych w zakresie integracji dostarczania różnych usług publicznych oraz rozbudowę i wprowadzenie usprawnień z zakresu multimodalnego transportu zbiorowego (obejmujących różne środki transportu i elementy infrastruktury takie jak metro, kolej, tramwaj, inny transport publiczny, lotniska, systemy kierowania ruchem, obiekty „parkuj i jedź”)"*.

2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

W ramach Celu 1 zapisy "Strategii" wkomponowują się w następujące kierunki działań KSRR:

- Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe,
- Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich,
- Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich – zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej (w tym wahadłowej),
- Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,
- Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych,
- Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach Celu 2 zapisy „Strategii” wkomponowują się w następujące kierunki działań KSRR:

- Zapóźnione obszary wiejskie –restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna,
- Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości,
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usługi,
- Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych,
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- integracja społeczna.

1.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020)

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 odpowiada w pełni potrzebom interwencji określonym w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wskazano tam, przedstawione poniżej, zakresy potrzeb oraz priorytety i cele szczegółowe przewidziane do realizacji ze środków PROW 2014-2020. Praktycznie wszystkie sfery rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich, wsi i rolnictwa określone w tym programie dotyczą pośrednio, a większość bezpośrednio, problemów występujących (zidentyfikowanych w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej) na obszarze Gminy Żabia Wola:

01. Zwiększenie liczby konkurencyjnych gospodarstw rolnych

Priorytety / cele szczegółowe

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszanego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa

- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej
- 2B) Ułatwianie wejścia rolników posiadających odpowiednie umiejętności do sektora rolnictwa, a w szczególności wymiany pokoleń

02. Reorientacja małych gospodarstw w kierunku rolniczym lub pozarolniczym

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonych zarządzania środowiskiem i lepszych wyników
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej
- 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe
- 6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy

03. Zapewnienie trwałości rolnictwa w obliczu zmian klimatu i naturalnych ograniczeń oraz ochrona i poprawa stanu wód gruntowych

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 3B) Wspieranie zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem w gospodarstwach
- 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów
- 4B) Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów
- 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą
- 5E) Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie

04. Poprawa zbytu produktów rolnych i wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich

- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej
- 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe

05. Poprawa jakości produktów rolnych i żywnościowych

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszanego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej
- 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe

06. Odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach NATURA 2000 i obszarach o utrudnieniach naturalnych

- 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów
- 4B) Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów
- 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą
- 5E) Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie

07. Promowanie zrównoważonych metod gospodarowania: rolnictwo zrównoważone i rolnictwo ekologiczne

- 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów
- 4B) Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów

- 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą

08. Zachowanie zasobów genetycznych roślin uprawnych oraz zwierząt gospodarskich

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów

09. Tworzenie możliwości zatrudnienia poza rolnictwem bez zmiany miejsca zamieszkania

- 6A) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy
- 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich

10. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich

- 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich

11. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich i wykorzystanie potencjałów endogenicznych na rzecz rozwoju lokalnego

- 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich

12. Wzrost innowacyjności, unowocześnienie sektora rolno-spożywczego oraz podniesienie poziomu wiedzy producentów rolnych

- 1A) Wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich
- 1B) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników
- 1C) Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa
- 2A) Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej
- 3A) Poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów oraz organizacje międzybranżowe
- 3B) Wspieranie zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem w gospodarstwach
- 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów
- 4B) Poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów
- 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą

2. Zgodność na poziomie regionalnym i lokalnym

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 jest w pełni zgodna z kierunkami rozwoju, celami i zadaniami zawartymi w podstawowych dokumentach programowych Województwa Mazowieckiego i powiatu grodziskiego tj. w:

- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze (SRWM),
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM) i Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (wersja 1.5, Warszawa, 24 listopada 2015),
- Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030,
- Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (2015 r.),
- Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategii Rozwoju Powiatu Grodziskiego na lata 2014-2020.

Jednym z warunków rozwoju województwa jest dalsze zwiększenie jego atrakcyjności zamieszkania i atrakcyjności inwestycyjnej – w szczególności obszarów metropolitalnych, skutkującej zarówno napływem inwestorów zewnętrznych, jak i rozwojem przedsiębiorczości lokalnej i ponadlokalnej. Gmina Żabia Wola, jak wspomniano w części diagnostycznej przedmiotowej „Strategii”, przynależy do obszaru bezpośredniego oddziaływania m.st. Warszawy.

2.1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze¹

W ramach Celu strategicznego **"Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii"** wymienić należy następujące działania spójne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030:

- *Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych;*
- *Rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny;*
- *Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych;*
- *Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;*
- *Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;*
- *Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.*

W ramach celu strategicznego **"Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego"** wymienić należy następujące działania spójne ze „Strategią”:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Zwiększenie spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach;

¹ Załącznik do Uchwały nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.

- Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego;
- Udrożnienia systemu tranzytowego.

W ramach Celu strategicznego "**Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki**" wymienić należy następujące działania spójne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030:

- *Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;*
- *Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;*
- *Rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;*
- *Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;*
- *Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;*
- *Wyrównania szans edukacyjnych;*
- *Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.*

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich „**Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska**” jest zgodny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030, gdyż zakłada realizację następujących działań:

- *Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;*
- *Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;*
- *Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;*
- *Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;*
- *Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;*
- *Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;*
- *Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.*

Drugi cel ramowy "**Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia**" jest zgodny ze „Strategią”, gdyż zakłada realizację następujących działań:

- *Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;*
- *Upowszechnienie kultury i twórczości;*
- *Wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego;*

- Wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 jest w szczególności komplementarna z następującymi kierunkami działań i działania Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2025 roku:

KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA WYZNACZONE W SRWM DO 2030 R. INNOWACYJNE MAZOWSZE	CELE KOMPLEMENTARNE W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŻABIA WOLA NA LATA 2015-2025
1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw, szczególnie MŚP ▪ Zwiększenie współpracy pomiędzy środowiskami biznesu i nauki oraz samorządem w procesie rozwoju innowacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców <ul style="list-style-type: none"> ▪ Działania na rzecz rozwoju usług okołobiznesowych dla przedsiębiorców oraz rozwój systemów poręczeń kredytowych i pożyczek, szczególnie dla przedsięwzięć innowacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
3. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wsparcie dla firm produkcyjnych inwestujących w nowe miejsca pracy, w tym tworzących i rozwijających jednostki B+R ▪ Wspieranie kluczowych dla rozwoju przemysłu przedsiębiorstw oraz instytucji B+R 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
4. Umiędzynarodowienie gospodarcze <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie potencjału eksportowego przedsiębiorstw ▪ Dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
6. Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie lokalnych specjalizacji gospodarczych ▪ Wspieranie powstawania i rozwoju klastrów oraz sieci współpracy między przedsiębiorstwami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
8. Warszawa jako ośrodek stołeczny – rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzmacnianie funkcji metropolitalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
11. Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie sieci współpracy i klastrów wiejskich rozwijających specjalizacje branżowe ▪ Poprawa efektywności ekonomicznej i innowacyjności sektora rolnego, w tym poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego ▪ Wspieranie inwestycji w infrastrukturę ułatwiającą prowadzenie działalności gospodarczej ▪ Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie
12. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa dostępności teleinformatycznej ▪ Wspieranie budowy społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich ▪ Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
13. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie konkurencyjności transportu kolejowego względem drogowego, w tym poprzez poprawę jakości infrastruktury, taboru i usług ▪ Dostosowanie parametrów, standardów technicznych i przebiegu dróg do ich funkcji ▪ Integracja systemów transportowych i rozwój transportu kombinowanego towarów ▪ Rozwój transportu szynowego, w tym budowa nowych linii ▪ Udrożnienie warszawskiego węzła TEN-T 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie

KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA WYZNACZONE W SRWM DO 2030 R. INNOWACYJNE MAZOWSZE	CELE KOMPLEMENTARNE W STRATEGII ROZWOJU GMINY ŻABIA WOLA NA LATA 2015-2025
15. Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców <ul style="list-style-type: none"> ▪ Usprawnienie i rozbudowa multimodalnego transportu zbiorowego oraz wspieranie proekologicznych rozwiązań w transporcie publicznym ▪ Zwiększenie udziału ruchu pieszego i rowerowego w ogólę podróży 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
16. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym ▪ Osiągnięcie ładu przestrzennego w warunkach dynamicznego rozwoju
18. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształcenie zawodowe młodzieży ▪ Kształcenie ustawiczne i podnoszenie kwalifikacji zawodowych ▪ Zwiększenie potencjału dydaktycznego uczelni wyższych oraz naukowo-badawczego regionu ▪ Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej ▪ Dostosowywanie systemów kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie
21. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa ▪ Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie
22. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia ▪ Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie
25. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój i proekologiczna modernizacja instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w regionie, w tym zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych ▪ Podnoszenie efektywności energetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
27. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów Środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej
28. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej
29. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałanie osuwiskom 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
30. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
31. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich ▪ Poprawa bezpieczeństwa zasilania w energię miast poprzez budowę i modernizację lokalnych instalacji do produkcji energii ze szczególnym uwzględnieniem technologii kogeneracji i poligeneracji oraz wykorzystania OZE 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej ▪ Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym
32. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poprawa bytowo-komunalnych warunków życia w gminie ▪ Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 w sposób bezpośredni odpowiada zapisom zatwierdzonego w lutym 2015 r. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz Szczegółowemu Opisowi Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (wersja 1.5, Warszawa, 24 listopada 2015). Główną osią programu jest wsparcie przedsiębiorczości, w tym rozwój innowacji oraz badań i rozwoju - jest to również jeden z głównych kierunków strategicznych działań Gminy Żabia Wola. Drugim filarem RPO jest wsparcie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, co również jest strategicznym wyzwaniem gminy usankcjonowanym w niniejszej Strategii. W szczególności cele wyznaczone w niniejszej "Strategii" w bezpośredni sposób wpisują się w cel główny RPO WM oraz w cele strategiczne:

CEL GŁÓWNY: *Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.*

- Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach
- Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację
- Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 odpowiada w pełni „operacyjnemu” ujęciu celów RPO WM zawartemu w dokumencie Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (wersja 1.5, Warszawa, 24 listopada 2015). Wskazano tam następujące osie priorytetowe, cele szczegółowe oraz działania przewidziane do realizacji ze środków RPO WM w okresie programowania 2014-2020 (praktycznie wszystkie sfery rozwoju społeczno-gospodarczego tam określone dotyczą pośrednio, a większość bezpośrednio potrzeb stwierdzonych na obszarze Gminy Żabia Wola lub w jej bliższym i dalszym otoczeniu):

Oś Priorytetowa I - Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce

Cel szczegółowy 1: Zwiększone urynkowienie działalności badawczo – rozwojowej

Cel szczegółowy 2: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

Działanie 1.1 Działalność badawczo – rozwojowa jednostek naukowych

Działanie 1.2 Działalność badawczo - rozwojowa przedsiębiorstw

Oś Priorytetowa II – Wzrost e-potencjału Mazowsza

Cel szczegółowy 1: Zwiększone wykorzystanie e-usług publicznych

Działanie 2.1 E-usługi

Oś Priorytetowa III – Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości

Cel szczegółowy 1: Ulepszone warunki do rozwoju MŚP

Cel szczegółowy 2: Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP

Cel szczegółowy 3: Zwiększone zastosowanie innowacji w przedsiębiorstwach sektora MŚP

Działanie 3.1 Poprawa rozwoju MŚP na Mazowszu

Działanie 3.2 Internacjonalizacja MŚP

Działanie 3.3 Innowacje w MŚP

Oś Priorytetowa IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii

Cel szczegółowy 2: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Cel szczegółowy 3: Lepsza jakość powietrza

Działanie 4.1 Odnawialne źródła energii (OZE)

Działanie 4.2 Efektywność energetyczna

Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza

Oś Priorytetowa V – Gospodarka przyjazna środowisku

Cel szczegółowy 1: Efektywniejsze zapobieganie katastrofom naturalnym, w tym powodziom i minimalizowanie ich skutków

Cel szczegółowy 2: Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów na Mazowszu

Cel szczegółowy 3: Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu

Cel szczegółowy 4: Wzmocniona ochrona bioróżnorodności w regionie

Działanie 5.1 Dostosowanie do zmian klimatu

Działanie 5.2 Gospodarka odpadami

Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe

Działanie 5.4 Ochrona bioróżnorodności

Oś Priorytetowa VI – Jakość życia

Cel szczegółowy 1: Zwiększona jakość efektywnie świadczonych usług zdrowotnych o wysokim standardzie w priorytetowych obszarach

Cel szczegółowy 2: Ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych

Działanie 6.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych.

Oś Priorytetowa VII – Rozwój regionalnego systemu transportowego

Cel szczegółowy 1: Poprawa spójności regionalnej sieci drogowej z siecią TEN-T oraz zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie udziału transportu szynowego w przewozie osób oraz poprawa jakości świadczonych usług w regionalnym transporcie kolejowym

Działanie 7.1 Infrastruktura drogowa

Działanie 7.2 Infrastruktura kolejowa

Oś Priorytetowa VIII – Rozwój rynku pracy

Cel szczegółowy 1: Wzrost zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy

Cel szczegółowy 2: Powrót do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3

Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez PUP

Działanie 8.2 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo

Działanie 8.3 Ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3

Oś Priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności usług opieki zdrowotnej

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej i zakresu realizowanych przez nie działań

Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej

Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej

Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu

Cel szczegółowy 1: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;

Cel szczegółowy 2: Wzrost dostępności do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej;

Cel szczegółowy 3: Wsparcie osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie przez nabywanie i/lub podwyższanie kompetencji;

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek oświatowych kształcenia zawodowego;

Cel szczegółowy 5: Zwiększenie szans osób dorosłych na rynku pracy przez uczestnictwo w kształceniu i szkoleniu zawodowym

Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży

Działanie 10.2 Upowszechnianie kompetencji kluczowych wśród osób dorosłych

Działanie 10.3 Doskonalenie zawodowe

Oś Priorytetowa XI – Pomoc Techniczna

Cel szczegółowy 1: Utrzymanie optymalnego poziomu zatrudnienia, wysoko wykwalifikowanej kadry, niezbędnych warunków pracy gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją RPO WM 2014 - 2020,

Cel szczegółowy 2: Skutecznie działający i użyteczny system informatyczny na potrzeby monitorowania postępów we wdrażaniu i efektywna wymiana doświadczeń, przepływ informacji pomiędzy uczestnikami systemu realizacji RPO WM, ze szczególnym uwzględnieniem partnerów,

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów programu, ze szczególnym uwzględnieniem JST, innych beneficjentów pełniących kluczową rolę w systemie RPO WM 2014 - 2020,

Cel szczegółowy 4: Zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania RPO WM 2014 - 2020.

Działanie 11.1 Plan Działań Pomocy Technicznej RPO WM 2014-2020

2.3. Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.

13 kwietnia 2012 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił „Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r.” (Uchwała Nr 104/12). Jest to trzeci program ochrony środowiska jaki powstał dla województwa mazowieckiego. Jego celem jest określenie polityki ekologicznej dla województwa Mazowieckiego oraz realizacja polityki ekologicznej państwa. Program uwzględnia najważniejsze uwarunkowania środowiskowe wynikające z opracowań strategicznych, określa konieczne przedsięwzięcia oraz szacunkowe koszty niezbędne do ich wykonania, wskazuje realizatorów poszczególnych działań, a tym samym stanowi politykę ekologiczną województwa mazowieckiego. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 wpisuje się w cele strategiczne programu w zakresie promocji działań zmierzających do redukcji CO₂ (przejście na gospodarkę niskoemisyjną) oraz działań zmierzających do ochrony unikalnych walorów środowiskowych otoczenia 2 rezerwatów przyrody oraz terenów leśnych gminy.

2.4. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020

Celem dokumentu jest wyznaczenie priorytetów i kierunków działań w rozwoju turystyki na Mazowszu. Strategia określa najważniejsze wyzwania rozwoju sektora turystyki dla Mazowsza, w tym dla obszarów metropolitalnych. W zakresie obszaru OMW strategia wskazuje na konieczność rozwoju turystyki weekendowej w obrębie aglomeracji oraz konieczność zwiększenia atrakcyjności OMW pod kątem turystyki biznesowej oraz zagranicznej. Obszar Gminy Żabia Wola, z racji na bliskość Warszawy, potencjał związany z Grodziskim Obszarem Chronionego Krajobrazu oraz bardzo dobrze rozwinięty sektor usług hotelarsko-gastronomicznych stanowi jeden z najważniejszych kierunków turystyki weekendowej mieszkańców Warszawy. Strategia wskazuje jednak na konieczność dalszej

rozwoju bazy technicznej i infrastrukturalnego dla rozwoju turystyki, w tym weekendowej i biznesowej oraz na konieczność uporządkowania całej przestrzeni wokół MOChK. Ważnym wyzwaniem jest również integracja gminnej oferty turystycznej oraz systemu promocji gminy z ofertą Warszawy i całego Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego.

2.5. Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 jest spójna ze Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030². Strategia OMW nakreśla główne wyzwania stojące przed gminami OMW w perspektywie do 2030 r. Gmina Żabia Wola stanowi integralną część aglomeracji warszawskiej stąd też planowanie jej rozwoju powinno być spójne z dokumentami strategicznymi nie tylko szczebla krajowego i regionalnego, ale również aglomeracyjnego. Zgodnie z diagnozą strategiczną przeprowadzoną w 2015 r. dla OMW najważniejszymi problemami/wyzwaniami obszaru są: brak wewnętrznej spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej, brak koordynacji działań samorządów na rzecz poprawy atrakcyjności zamieszkania i poprawy konkurencyjności gospodarki OMW, niewydolność aglomeracyjnego systemu transportowego, głównie na linii dojazdów mieszkańców OMW do Warszawy.

Misją obszaru metropolitalnego jest:

„Podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności w oczach turystów, poprzez kreowanie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych i bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej, stworzenie sprzyjających i unikatowych warunków do efektywnej współpracy pomiędzy biznesem a nauką oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zarówno przez inwestorów krajowych, jak i zagranicznych”

W tak rozumianą misję wpisują się wszystkie cele strategicznego oraz odpowiadające im cele operacyjne Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030. Jednym z głównych długoterminowych efektów „Strategii” jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy oraz wypromowanie gminy jako miejsca o atrakcyjnej ofercie dla potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych. Z jednej strony Gmina Żabia Wola stawia na rozwój przyjaznych warunków do zamieszkania w zadbanej i przyjaznej środowisku okolicy, z drugiej ukierunkowuje się na wsparcie rozwoju terenów inwestycyjnych, głównie w południowej części gminy. Ważnym aspektem zasygnalizowanym w „Strategii” jest konieczność wzmocnienia integracji terenu gminy z OMW. Dotyczy to nie tylko aspektów komunikacyjnych (drogi, ścieżki rowerowe, transport szynowy, budowa węzłów), ale również społecznych i gospodarczych. Jednym z najważniejszych obszarów jest budowa wspólnej oferty gospodarczej i inwestycyjnej dla obszaru OMW i OMW, w ramach której zostaną również opisane i zidentyfikowane najważniejsze możliwości inwestowania kapitału na terenie Gminy Żabia Wola.

² Dokument przygotowany w ramach projektu „Programowanie obszaru metropolitalnego Warszawy” w ramach PO Pomoc Techniczna.

„Strategia” wpisuje się również bezpośrednio we wszystkie zidentyfikowane cele strategiczne OMW, tzn.:

- ***Cel 1: Inteligentna, zintegrowana sieć transportu publicznego dla całego obszaru OMW***
- ***Cel 2: Ład przestrzenny, oparty na kompleksowym planowaniu, zapewniającym komplementarność funkcji, estetykę, wykorzystanie istniejących potencjałów oraz uwzględniającym zrównoważony rozwój***
- ***Cel 3: Zintegrowana, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, wykorzystująca potencjał przyrodniczy, kulturalny i historyczny OMW***
- ***Cel 4: Atrakcyjne warunki do rozwijania przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji w ramach sieci gospodarek miejskich***
- ***Cel 5: Wysoki poziom kapitału ludzkiego oraz zaangażowanie mieszkańców OMW w świadome i zrównoważone kształtowanie metropolii, oparte na idei społeczeństwa obywatelskiego***

Podsumowując należy podkreślić, iż opracowana Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 wpisuje się we wszystkie najważniejsze dokumenty strategiczne, zarówno na poziomie krajowym (SRK 2020) jak i regionalnym (SRWM RPO WM oraz SZOOP RPO WM).

CZĘŚĆ VI. Monitoring, kontrola i ocena efektów realizacji ustaleń strategicznych Gminy Żabia Wola

1. System wdrażania i monitorowania

Istota systemu monitorowania i ewaluacji

Zarządzanie procesem wdrażania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 wymaga prowadzenia monitorowania realizacji celów i zadań strategicznych oraz ewaluacji zapisów tego dokumentu. Z punktu widzenia zarządzania gminą istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w procesie koordynacji rozwoju. Stąd też przedmiotem monitoringu jest gmina, pojmowana jako spójny system społeczno - ekonomiczno - ekologiczny. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania „Strategii” powinien być ujmowany w następujących płaszczyznach:

- społeczność gminy,
- gospodarka gminy,
- środowisko przyrodnicze,
- infrastruktura.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji „Strategii” są cele i zadania strategiczne wytyczone w strategii. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach wyznaczonych poszczególnych celów i zadań.

System monitorowania i ewaluacji oparty będzie na monitorowaniu operacyjnym i strategicznym. Na poziomie operacyjnym monitoring stanu wdrażania „Strategii” przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji zadań strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez wydziały merytoryczne Urzędu Gminy odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach wyznaczonych zadań strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym może stać się podstawą dokonania aktualizacji „Strategii”, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Na poziomie strategicznym ocena wdrażania „Strategii” przeprowadzana będzie na podstawie raportu o stanie gminy przygotowywanego w cyklach czteroletnich. Ocena taka będzie stanowiła podstawę dokonania planowej aktualizacji „Strategii”.

Monitoring operacyjny

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w „Strategii”. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania „Strategii” są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Jest to istotne z tego względu, że w tym to okresie kończy się procedura aktualizacji.

Oczekiwany przebieg procedury wskazano w tabeli umieszczonej poniżej.

Tabela 5 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego

LP.	DZIAŁANIE	Podmioty zaangażowane	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Wójt Gminy Żabia Wola	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad; w okresie co najmniej co dwa lata;
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Żabia Wola lub wyznaczony wydział UG	Przekazanie wydziałom merytorycznym UG oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Wydziały merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UG		
5.	Ocena wyników (porównanie z planem)	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Żabia Wola lub wyznaczony wydział UG	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii; określenie odchyleń	2 tygodnie
6.	Identyfikacja i analiza przyczyn odchyleń	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Żabia Wola lub wyznaczony wydział UG	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami oraz poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	
7.	Planowanie korekty	Wójt Gminy Żabia Wola na podstawie zaleceń zespołu zadaniowego wskazanego w zarządzeniu Wójta lub wyznaczonego wydziału UG	Zalecenia co do zmiany dotychczasowych metod realizacji bądź sugestie do wprowadzenia nowych; określenie i akceptacja działań korygujących	1 tydzień
8.	Przekazanie zalecanych korekt	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Żabia Wola lub wyznaczony wydział UG	Przekazanie informacji o zauważonych niedociągnięciach, problemach oraz o zalecanych sposobach rozwiązania problemów do podmiotów zainteresowanych strategią	
9.	Przedłożenie sprawozdania z monitoringu dla Rady Gminy	Wójt Gminy Żabia Wola	Celem sprawozdania będzie powiadomienie Rady o stanie wdrażania strategii oraz o dostrzeżonych przy jej wdrażaniu problemach	w terminie kolejnego posiedzenia Rady, chyba że Rada postanowi o innym terminie

Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów „Strategii”. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągania wizji gminy, Wójt Gminy Żabia Wola, posługując się opinią zespołu zadaniowego, winien zwrócić się do Rady Gminy z projektem uchwały o dokonanie

aktualizacji „Strategii”. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji „Strategii” z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych służących realizacji wizji Gminy Żabia Wola zapisanej w tym dokumencie. Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny.

Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji „Strategii”. Uznać bowiem należy, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu.

Procedurę przeprowadzania monitoringu strategicznego przedstawiono w tabeli.

Tabela 6. Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego

LP.	DZIAŁANIE	AKTORZY	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Wójt Gminy Żabia Wola	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad; w okresie co najmniej co cztery lata
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Wydziały merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Przekazanie wydziałom merytorycznym UG oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Wydziały merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Wydziały merytoryczne UG		
5.	Przygotowanie raportu o stanie realizacji strategii oraz raportu o stanie gminy	Wydziały merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii; określenie odchyleń, ocena stopnia rozbieżności, określenie sytuacji gminy z punktu widzenia warunków życia w nim (z wykorzystaniem analizy statystycznej opisanej dalej)	4 tygodnie
6.	Dyskusja nad raportami	Zespół zadaniowy	Celem dyskusji jest podjęcie decyzji co do zakresu potrzebnych prac nad aktualizacją strategii, w przypadku podjęcia decyzji o konieczności dokonania aktualizacji, należy zastosować się do punktów kolejnych, w	

			przypadku decyzji o niedokonywaniu aktualizacji należy zakończyć monitoring w trybie przewidzianym dla monitoringu operacyjnego w punktach 5 i następnym	
7.	Prace studyjne nad zapisami strategii	Zespół zadaniowy przy wsparciu wydziałów merytorycznych UG	Analiza zapisów strategii w części dotyczącej celów pośrednich i zadań strategicznych a także zapisów zadań operacyjnych służących realizacji zadań strategicznych, wskazanie potrzebnych zmian, dyskusja nad proponowanymi zmianami	1 miesiąc
8.	Przygotowanie aktualizacji strategii	Wydziały merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Aktualizacja zapisów strategii powinna być wykonana na podstawie ustaleń zespołu zadaniowego	1 miesiąc
9.	Przyjęcie aktualizacji przez zespół zadaniowy	Zespół zadaniowy	Przyjęcie tekstu, który zostanie przedłożony pod obrady Rady Gminy	
10.	Przedłożenie aktualizacji Radzie Gminy	Wójt Gminy Żabia Wola	Przedłożenie dokumentu pod obrady Rady Gminy	3 tygodnie przed terminem sesji Rady Gminy
11.	Przyjęcie aktualizacji strategii przez Radę	Rada Gminy	Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii	W terminie sesji Rady Gminy

2. Wskaźniki monitorowania procesu realizacji strategii

W celu ułatwienia monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Żabia Wola na lata 2015-2030 wprowadzić należy zestaw wskaźników (produktu i rezultatu). Pozwala to dokonywać **oceny poziomu i dynamiki zmian kluczowych elementów sytuacji społeczno-gospodarczej gminy w poszczególnych okresach czasu objętych monitoringiem.**

Mierniki o charakterze ogólnym
- ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:
Liczba ludności ogółem, w tym kobiet
Struktura ludności według płci
Struktura ludności według wieku
Struktura ludności według grup ekonomicznych - ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym
Przyrost naturalny ludności
Saldo migracji (różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań)
Dochody ogółem budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Dochody własne budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Wydatki inwestycyjne z budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu gminy
Wielkość zadłużenia budżetu gminy w stosunku do wymogów ustawowych
Liczba projektów gminy współfinansowanych środkami pomocowymi Unii Europejskiej
Wielkość środków finansowych pozyskanych przez gminę z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (w tys. zł)
Cel strategiczny Gminy Żabia Wola:
LIKwidACJA NIEDOBORÓW W INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ, W TYM SŁUŻĄCEJ OCHRONIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ RACJONALNE ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI
- ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:
Odsetek terenów prawnie chronionych
Odsetek terenów zieleni, w tym lasów w ogólnej powierzchni gminy
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (szt.)
Przepustowość wybudowanych lub zmodernizowanych stacji uzdatniania wody (m ³ /dobę)
Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej (w km)
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej
Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (w km)
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej
Liczba dzikich wysypisk śmieci (szt.)
Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci (szt.)
Liczba punktów skupu surowców wtórnych (szt.)
Liczba gospodarstw domowych objętych programem selektywnej zbiórki odpadów (szt.)
Odsetek odpadów komunalnych poddanych segregacji i odzyskiwaniu surowców wtórnych (recyklingowi) w stosunku do ogółu wytworzonych odpadów
Liczba zamontowanych instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń pyłowych i gazowych
Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km)
Długość wybudowanych utwardzonych poboczy (km)
Odsetek długości dróg gminnych o nawierzchni twardej w stosunku do ogólnej długości dróg gminnych
Odsetek dróg gminnych poddanych modernizacji i remontom w stosunku do ogółu dróg tego wymagających

Odsetek dróg powiatowych - przebiegających przez teren gminy - poddanych modernizacji i remontom w stosunku do ogółu dróg tego wymagających
Odsetek dróg wojewódzkich - przebiegających przez teren gminy - poddanych modernizacji i remontom w stosunku do ogółu dróg tego wymagających
Odsetek dróg krajowych - przebiegających przez teren gminy - poddanych modernizacji i remontom w stosunku do ogółu dróg tego wymagających
Liczba nowo wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej (mosty, skrzyżowania, itp.)
Natężenie ruchu pojazdów na drogach tranzytowych przebiegających przez gminę (poj./dobę)
Natężenie hałasu generowanego przez ruch kołowy na drogach tranzytowych przebiegających przez gminę (decybele)
Liczba połączeń (szt.) i częstotliwość kursowania taboru komunikacji autobusowej (w min.)
Liczba ogólnodostępnych miejsc parkingowych
Długość wybudowanych chodników (w metrach)
Liczba wybudowanych i zmodernizowanych punktów świetlnych - oświetlenia ulicznego (szt.)
Liczba wybudowanych i zmodernizowanych przejść dla pieszych (szt.)
Liczba wybudowanych i zmodernizowanych zatok autobusowych (szt.)
Długość ścieżek rowerowych (w km)
Liczba i długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych (szt., mb)
Liczba gospodarstw i innych podmiotów o poprawionych warunkach dostępu do sieci elektroenergetycznej (szt.)
Liczba kotłowni przystosowanych do wykorzystania paliw ze źródeł odnawialnych (OZE szt.)
Ilość energii uzyskiwanej z urządzeń przystosowanych do wykorzystania paliw ze źródeł odnawialnych (OZE kW)
Długość nowo wybudowanej sieci gazowej (w km)
Liczba nowo wykonanych przyłączy do sieci gazowej (szt.)
% ludności korzystającej z sieci gazowej
Liczba budynków, w których wymieniono pokrycia azbestowe (szt.)
Liczba przygotowanych programów odnowy wsi oraz zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego (szt.)
Cel strategiczny Gminy Żabia Wola:
TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARKI LOKALNEJ
- ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:
Liczba utworzonych nowych miejsc pracy
Liczba pracujących ogółem
Liczba pracujących w rolnictwie na 100 ha użytków rolnych (dotyczy gospodarstw pow. 1 ha)
Powierzchnia gruntów ornych i użytków zielonych, na których dokonano budowy i modernizacji urządzeń melioracyjnych (m ²)
Liczba gospodarstw rolnych, które odnotowały wzrost plonów po realizacji prac melioracyjnych (szt.)
Liczba podmiotów gospodarczych ogółem, w tym w rozbiciu na poszczególne branże
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
Przeciętna liczba pracujących przypadająca na 1 podmiot gospodarczy
Liczba miejsc pracy dla niepełnosprawnych
Stopa bezrobocia
Udział ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych
Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych
Liczba miejsc noclegowych (szt.)
Liczba miejsc gastronomicznych (szt.)
Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego (w ha)
Liczba gospodarstw agroturystycznych (szt.)
Liczba gospodarstw rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi

Liczba grup producenckich (szt.)
Liczba członków grup producenckich (szt.)
Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi dla gospodarstw rolnych (szt.)
Liczba przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno-spożywczym (szt.)
Liczba szkoleń dla rolników indywidualnych z zakresu prowadzenia produkcji rolniczej, w tym metodami ekologicznymi i agroturystyki oraz wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej na współfinansowanie tej działalności (szt.)
Liczba przeszkolonych rolników wg grup tematycznych szkoleń (szt.)
Liczba uczestników szkoleń, którzy w ciągu roku po odbyciu szkolenia rozpoczęli realizację projektu współfinansowanego ze środków pomocowych Unii Europejskiej (szt.)
Liczba imprez promujących lokalne produkty turystyczne i kulturowe oraz liczba uczestników tych imprez (szt.)
Odsetek powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Wolne tereny do zagospodarowania pod funkcje mieszkaniowe, produkcyjno-usługowe i rekreacyjno-wypoczynkowe (w ha)
Zasób niezabudowanych gruntów komunalnych (w ha)
Stan wyposażenia niezabudowanych gruntów komunalnych w urządzenia infrastruktury technicznej (opis poszczególnych nieruchomości gruntowych)
Wielkość środków finansowych z budżetu gminy wydatkowanych na uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych (produkcja, handel, usługi, mieszkalnictwo)
Liczba nowopowstałych domów letniskowych na terenach przeznaczonych pod zabudowę letniskową (szt.)
Liczba pozyskanych inwestorów i rodzaj ich działalności (szt.)
Cel strategiczny Gminy Żabia Wola: PODNIENIE STANDARDU ŚWIADCZONYCH USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI I KSZTAŁTOWANIA POSTAW PROSPOŁECZNYCH MIESZKAŃCÓW - ZMIANY W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM:
Liczba mieszkań ogółem na 1000 mieszkańców
Liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie i na 1 izbę
Ogólna liczba nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców
Liczba osób i rodzin objęta pomocą społeczną
Odsetek osób i rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy
Przeciętny kwota świadczeń z pomocy społecznej na 1 korzystającego (w zł)
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach (ogółem i w rozbięciu na poszczególne placówki)
Przeciętny koszt utrzymania ucznia w gminnych placówkach oświatowych (w zł/rocznie) - przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja
Liczba uczniów przypadająca na 1 nauczyciela i na 1 oddział
Liczba lekarzy i pielęgniarek na 1000 mieszkańców
Liczba przestępstw i wykroczeń ogółem i na 1000 mieszkańców
Odsetek wykrywanych przestępstw w stosunku do zgłoszonych przez mieszkańców
Liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.)
Liczba imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjno-turystycznych (szt.)
Liczba przedsięwzięć gminnych konsultowanych z mieszkańcami lub ich reprezentantami (szt.)
Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy (szt.)
Środki z budżetu gminy przeznaczone na realizację inicjatyw obywatelskich i wspieranie działalności organizacji pozarządowych (w tys. zł)
Liczba przestępstw i wykroczeń oraz stopień ich wykrywalności (szt. i %)
Czas załatwiania spraw mieszkańców i inwestorów przez urząd gminy
Stopień upowszechnienia systemu e-gmina (możliwość załatwiania spraw przez Internet)

Odsetek gospodarstw domowych korzystających z dostępu do Internetu (w %)
--

Liczba bezpłatnych punktów dostępowych do komputerowej sieci bezprzewodowej, tzw. „hot-spot” dla mieszkańców gminy
--

KARTA MONITORINGU REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH za okres 2015-2030

Cel strategiczny			
Cel operacyjny			
Podmiot odpowiedzialny			
ZADANIE STRATEGICZNE	OSIĄGNIĘTE EFEKTY			
	Zadanie zrealizowane (krótki opis osiągniętych rezultatów z uwzględnieniem mierzalnych wskaźników weryfikacji celów operacyjnych)	Zadanie w trakcie realizacji (krótki opis dotychczasowego wykonania z podaniem terminu planowanego zakończenia)	Zadanie niezrealizowane	
			Uzasadnienie propozycji kontynuacji	Uzasadnienie propozycji zaniechania
Nazwa zadania: Osiągnięty wskaźnik: - np. % zwodociągowania gminy:			

Żabia Wola, dnia.....

Wydział/Referat.....

Kierownik Wydziału.....

Analiza wpływu strategii na sytuację gminy

Proces monitoringu strategicznego powinien uwzględniać możliwie dużo informacji na temat wpływu wdrażania danego dokumentu strategicznego na sytuację gminy i jej mieszkańców. W takich analizach należy uwzględnić następujące aspekty:

- a) powiększanie zasobów / kompetencji gminy,
- b) wspieranie wzrostu gospodarczego,
- c) przeciwdziałanie bezrobociu,
- d) przyciąganie środków zewnętrznych (publicznych i prywatnych),
- e) wzrost konkurencyjności / atrakcyjności gminy,
- f) podnoszenie dostępności do zasobów społecznie użytecznych,
- g) procesy innowacyjne.

Z uwagi na zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy system monitoringu powinien zatem funkcjonować również w oparciu o zbiór informacji wynikających ze standardów opisu przyjętych przez Eurostat dla regionów poziomu NUTS IV (powiat) i NUTS V (gmina).

Zasadniczym celem wykonywania analiz statystycznych obrazujących sytuację gminy jest otrzymanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów strategii. Stwarza to konieczność opracowania wskaźników agregujących, na poziomie strategicznym, wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju regionu w ramach opracowanej „Strategii”. Do oceny sytuacji gminy pomocne będzie wykorzystanie zestawu wskaźników dopasowanych do listy celów i zadań.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Roman Olczak